

HAJDÚ-BIHARI

XXXV. ÉVFOLYAM
32. SZÁM

ÁRA: 80 FILLÉR

1978. II. 7.,
KEDD

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

Ötezerrel kevesebben

A vasárnapi újságokban megjelent az évente ismétlődő olvasmány, a Statisztikai Hivatal jelentése arról, hogyan alakult életünk a nemrég lezáródott esztendőben.

A rideg számok, adatok annak, aki figyelemmel olvassa, nagyon sokat elárulnak, egymás mellé rakva őket hosszasan el lehet gondolni a dolgok összefüggésén. Hiszen például az első öt — termelésről, beruházásról szóló — fejezetben foglaltaknak szerves következményei a hetedikben és nyolcadikban olvashatók. Ha a termelési eredmények mutatóinak döntő többségénél nem szívesen felül számokkal írhatnánk a százalékokat, aligha örülnénk az 1100 új körhízi ágynak, 3300 bölcsődei és 16 ezer óvodai helynek, amivel egy év alatt növekedett az ország szociális ellátottsági szintje.

Megtudhatjuk azonban a statisztikákból azt is, hogyan alakult 1977-ben az ország demográfiai helyzete. Hazánk népessége öröndetesen növekedő számat mutat: ez év elején 46 ezerrel voltunk többen, mint tavaly ilyenkor. Igaz, gyerek valamivel kevesebb született, mint 1976-ban, ennek oka azonban abban található meg, hogy a szülővé váló — huszoneg éves — korosztály most néhány évig kisebb létszámú, mint korábban. S ez nemcsak a születések számának alakulását befolyásolja.

Az ország lakosságának szinte számtani pontossággal a fele önálló keresettel rendelkező munkavállaló — számuk azonban ötezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban volt. Sok ez az ötezer, vagy népgazdasági méreteket tekintve jelentéktelen szám? Ahogy vesszük. Nagyságát legjobban azzal fejezhetjük ki: ennyien dolgoznak manapság hazánkban egy közepesen valamivel nagyobb méretűnek számító üzemben. Más oldalról megközelítve: az összdolgozó létszám egy ezreléke.

Tehát ha az idén mindenki annyit dolgozik, mint tavaly, akkor minden ezer forintból egy hányzik majd a népgazdaság kasszájában, minden milliárdból egymillió, ez pedig már tekintélyes tétel. Olyan összeg, amiről nem mondhatunk le.

Az egy kicsivel többet, egy kicsivel jobban követelmény fokozottan érvényes, ha azt akarjuk, hogy a következő évi statisztikai jelentésekben is a mostanihoz hasonló, de lehetőleg még jobb eredményekről olvassunk.

Sikeres év után

Zárszámadás a hajdúböszörményi II. Kongresszus Termelőszövetkezetben

Szombaton délelőtt tartotta zárszámadó közgyűlését a hajdúböszörményi II. Kongresszus Termelőszövetkezet tagtársai.

Boros András, a szövetkezet pártbizottságának titkára nyitotta meg a közgyűlést, majd Oláh Zsigmond tsz-elnök adott számot a közös gazdaság múlt évi munkájáról.

Az elmúlt tervidőszak gazdasági feladatait termelőszövetkezetünk — mondotta bevezetőjében — sikeresen teljesítette. Eredményeink alapján megállapítható: fejlődött gazdaságunk, nőtt a termelés, emelkedett a tagtársi életszínvonala. Eredménynek könyvelhető el gazdaságunkban, hogy teljesíteni tudtuk termelési, gazdálkodási feladatainkat. Az előző évhez viszonyítva 10,6 millió forintot termelősnövekedést ért el gazdaságunk.

A következőkben arról beszélt a szövetkezet elnöke, miképpen sikerült a kiváló eredményeket elérni. Mint mondotta, a szövetkezet vezetősége nagyra értékeli a szocialista brigádok munkáját. A tizenegy szocialista brigád tagjai kiváló munkát végeztek, nagyban hozzájárultak a jó eredményekhez. Azt is hangsúlyozta azonban, hogy a jövőben a szocialista brigádoknak nemcsak a termelés területén lesz tennivalójuk, hanem nagy felelősséggel kell az ifjú nemzedékkel is velünk.

A beszámolóból egyöntetűen kiderült, hogy a II. Kongresszus Termelőszövetkezet fejlődése egyenes, tovább erősödött politikai,

társadalmi, gazdasági súlya a szövetkezetnek, s ez annak is köszönhető, hogy a tervben rögzített feladatot túlteljesítették. A vállalt 12 százalékos termelősnövekedéssel szemben 26 százalékkal teljesítették túl tervüket. Így vált elérhetővé, hogy a közös gazdaság az V. ötéves terv első két évében valamennyi kitűzött célt elérte, teljesített, illetve túlteljesített.

A beszámoló további részében Oláh Zsigmond részletesen elemezte az egyes ágazatok múlt évi munkáját. A növénytermelésről például elmondta, hogy ez az ágazat a javuló anyagi, műszaki ellátottsággal együtt fejlődött. Kiemelkedő eredményt ért el a búzatermesztésben, a tervzettnél 90 vagonnal több kenyérgabonát takarítottak be, és a hektáronkénti termésátlag elérte az 51,63 mázst.

Jelentős eredmények könyvelte el a vetőmagtermelést. A múlt évben összesen 231 vagon hibridkukoricát, fajtaborsót, kalászos-, lucerna-, petrezselyem-, szegleteslednek-vetőmagot értékesítettek több mint 15 millió forint értékben. Kiváló eredménynek mondotta az elnök, hogy a múlt évben zöldségtermelésüket több mint 47 százalékkal növelték az előző évhez képest, és primőr árukból 1,9 millió forint volt a szövetkezet bevétele.

Az állattenyésztés minden ágában növekedett az állomány, javultak a hozamok. A közös jó munka eredménye, hogy a hajdúböszörményi II. Kongresszus Termelőszövet-

kezet vagyona elérte a 110 millió forintot, egy év alatt 10 százalékkal növekedett.

A zárszámadási beszámoló ismertetése után Gál Sándor, az ellenőrző bizottság elnöke tett jelentést a közgyűlésnek, majd Oláh Zsigmond tsz-elnök ismertetette a közös gazdaság 1978. évi termelési és pénzügyi tervét.

Ahhoz, hogy gazdaságunkban a tervezés gyorsított ütemben megvalósulhasson, alapos, sokoldalú ismeretekre van szükség. El kell igazodni a különféle tájmagatások és hitelezések rendszerében. Tudnunk kellett, hogy az anyagi, műszaki ellátásban mire van és lesz szükségünk. Már szokássá vált az — mondotta —, hogy a zárszámadással egy időben történik a tervjavaslat megvitatása és jóváhagyása. Az elmúlt év eredményei alapján reális tervet tudunk készíteni. A terv összességében azt irányozza elő, hogy az elmúlt évihez képest 3,6 százalékkal növeljük a termelést.

Az egyes ágazatok konkrét feladatait ismertetve ezután az elnök.

A versenybizottság beszámolója hangzott el ezt követően az 1977. évi munkavéreményről. A jelentést Bartha Rudolfné, a versenybizottság elnöke terjesztette a közgyűlés elé.

A közgyűlés végén — miután a szövetkezet tagtársai elfogadta a zárszámadási beszámolót, az ez évi tervet — a legjobban dolgozó szövetkezeti tagoknak kitüntetések nyújtottak át.

Megnyitották a mezőgazdasági könyvek hónapját

Debrecenben, az MTESZ székházában február 6-án délután megnyitották a megyei mezőgazdasági könyvhónapot. Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese üdvözölte a megjelenteket, köztük dr. Ványi Józsefet, a megyei párt-végrehajtóbizottság tagját, az állami gazdaságok Hajdú-Bihar megyei fősztályának vezetőjét.

Juhász István elmondta, hogy több éves hagyomány hazánkban minden év februárjában megrendezni a mezőgazdasági könyvhónapot, melynek célja a mezőgazdasági szakirodalom iránti érdeklődés felkeltése, illetve elmélyítése.

A megyei tanács elnökhelyettese utalt arra, hogy megnövekedett a mezőgazdasági szakismeretek elsajátításának és alkalmazásának jelentősége; a nagyüzemi mezőgazdaságban nagyobb szaktudással, magasabb szakmai felkészültséggel rendelkező szakemberek végezhetnek csak jó munkát. Ugyanakkor a könyvhónap alkalmából megjelent kiadványok jó segítséget nyújtanak az előbb említett szaktudás megszerzéséhez.

Ebben az esztendőben 51 mezőgazdasági termeléssel foglalkozó könyv kapható több mint félmillió példányban. A megye könyvtáraiban mintegy 26 ezer kötet mezőgazdasági szakkönyv áll az érdeklődők rendelkezésére.

Juhász István elmondta, hogy az előbbre lépés egyik fontos állomása a mezőgazdasági szakkönyvek iránti

Juhász István megnyitja a mezőgazdasági könyvhónapot

érdeklődés állandósítása, a vásárlás rendszeressé tétele. Erre jó alkalmat ad a mezőgazdasági könyvek hónapja is.

Nagyon fontosnak tartjuk — mondotta beszéde befejező részében Juhász István —, hogy a mezőgazdasági nagyüzemek létesítsenek olyan üzemi kézi könyvtárat, melyben megtalálhatók a legkorszerűbb mezőgazdasági szakkönyvek. Gondoskodni kell arról is, hogy a legfontosabb, a mindennapos munkához is segítséget nyújtó szakkönyveket adják ki tartós használatra a mezőgazdasági nagyüzemekben dolgozóknak, illetve a könyvvállomány beszerzése tartson lépést a korszerű termelési technológiával, az üzem igényeivel.

Ezt követően dr. Tóth József, a Debreceni Agrártudományi Egyetem rektora mondott ünnepi beszédet. A tudomány és a termelés mezőgazdasági összefüggéseiről szólva a DATE rektora előadásának bevezető részében arról beszélt, hogy mennyit fejlődött a mezőgazdaság az elmúlt évtizedben. Részletesen elemezte a tudományos kutatás feladatait, a modern matematikai módszerek alkalmazásának jelentőségét a mezőgazdasági kutatás és termelés fejlesztésében.

Előadásának befejező részében utalt a Debreceni Agrártudományi Egyetem tanszékein folyó kutatások jelentőségére, a termelés és a tudomány jobb összhangjának megteremtésére.

Dr. Tóth József ünnepi beszédét tartja

Mezőgazdasági könyvekből kiállítás nyílt az MTESZ székházában

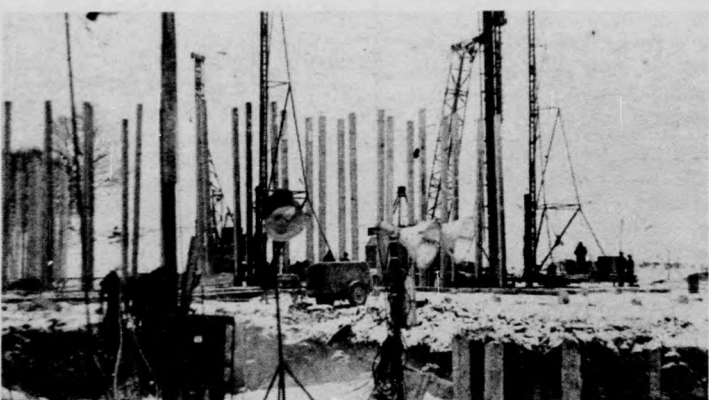
Gusztyyinban jól halad a munka

Levél az orenburgi gázvezeték magyar építőitől

A Zbrucs-parti erdőirtáson lassanként kibontakozik az új iparbázis, az orenburgi gázvezeték gusztyyini kompresszor-állomása

Túl az 1300. cölöpön (Mogyorósi Gábor fotói)

Levelet, s újabb fotókat kaptunk Gusztyyinból, az orenburgi gázvezeték egyik építkezési színhelyéről, ahol, mint ismeretes, magyarok dolgoznak. A levelet Kiss József, a 22-es számú Állami Építőipari Vállalat gépgazdálkodási előadója írta, aki régi olvasója lapunknak, sőt Gusztyyinba való kiutazása óta — ahová ugyan-

(Folytatás a 2. oldalon)

Egy-egy alap elkészítése a hídger miatt körülbelül 48 óras folyamatos betonozást igényel

LÓNAPTÁR

...vel ezelőtt, 1883. ... és 1951-ben ... Nagy L. ... magyar szocializmus uttoró alak...
...esten végezte; itt ... diploma nem ... bevonult kato...
...zolgálat után le...
...nég ebben az év...
...első írása, Ettó...
...lomnak szentelte...
...keresztelte a Bo...
...szatirikus lapot...
...nekek Országos...
...a lektora a Ta...
...idején, majd an...
...sa után írásaiban...
...terror ellen, 1922...
...zat főmunkatár...
...en Bécsben kan...
...patooldali emigráns...
...Gyakran látták...
...szocialista szel...
...s közeli kaposo...
...kommunista moz...
...állal, karcolá...
...is megjelent...
...ográfiai műve, a...
...eltett nagy fe...
...ést, 1934-ben Hy...
...gyűtt részt vett...
...zoviet írók kong...
...ársadalombrá...
...jobb XX. századi...
...ője, a szocialista...
...mestere. Írásai...
...mondanivalója a...
...erkölcsének hi...
...szellem ostromá...
...kon és képmuta...
...igazságszerető...
...vevei ma is olva...

Eredmények

...adási és Lottó...
...közlése szerint...
...en ötállalatos...
... volt, 4 talála...
... 82 fogadónak...
...nyük egyenként...
...látat 7093 fo...
...nyereményük...
... 3 Ft. A 2 talá...
...nyek száma...
... ezekre egyen...
...ot fizetnek.

ECENI NEPI

...február 6-án...
...előadásai házb...
...músort a Haj...
...orgyár lengyel

MUTATÓ.

...intézet március...
...divatbemutató...
...tók Teremben...
...t és este nyolc...
...A divatbemut...
...kodik Cs. Né...
...Dékány Sarolta...
...Bencez Ilona...
...Voith Ági és...
...gyüttes. Músor...
...László. Jegyek...
...től a Csokonai...
...rvezőirodájában

FIGYELEM!

...művészszakso...
...február 6-án este...
...szeddettel tartják...
...taggyűlésüket...
...ca 3. szám alal...

MÉGYE

...ZOGAZDASÁGI...
...AP keretében...
...tsai Sándor Mú...
...zban február 7...
...órai kezdettel...
...gathatnak meg...
...„Primőr zöld...
...ése a háztáji...

MŰFIDE ÖZ-

...ESNŐNEK, az...
...lami Operaház...
...a tervezett ven...
...a Csokonai...
...A művészno...
...t, a Pillangókis...
...zerepét a mai...
...gyes Gabi ének...

MÉNYEK

...NI AGRÁRTUDO...
...TEM felhívja a...
...zdasági Akadémia...
... akik 50, 60, illet...
...vezeték oklevelet...
...reus 31-ig írásban...
...az arany, gyémánt...
...adományozását. A...
...atolják életreju...
...tevékenységük le...
...utolsó munkahely...
...és pontos címü...
...mányi Egyetem...
...a. 4001 Debrecen,

EZELŐI TANFO-

...gyar. Elmélet...
...vos Egyesület...
...szakcsenortja hű...
...anfolyvomot indít 8...
...ai végzettséggel...
...szere. A tanfolyam...
...ó végén kezdődik...
...tart. Jelentkezni...
...mar 17-ig a debre...
...házában, Kossuth...
...k)

Portugál vegyepáros

Nemcsak Portugáliában, hanem az ibériai térségen messze túl is élénken kommentálják az új liszaboni kabinet programját. Az eszmefuttatások persze nagyon is különböző előjelűek, de abban szinte valamennyi megfigyelő egyetért, hogy Portugália lakossága nem nézhet bizakodással az új Soares-kormány országlása felé.

A prognózis előzményei a következők:
1977 decemberében egy gazdasági monstre-vita során megbukott Mario Soares addigi egyszínű szocialista kabinetje. A 263 tagú parlamentben arról folyt a vita, elfogadják-e a nemzetközi valutaalap meglehetősen kemény kölcsönfelvételeit. Soares pártjának 102 képviselője van a nemzetgyűlésben. Ez annyit jelent, hogy ha a négy nagyobb párt közül bármelyik támogatta volna, megmaradhat az egyszínű kormány.

Ezt a támogatást azonban a miniszterelnök — persze különböző megfontolások alapján — egyik párttól sem kapta meg. A kormányfó, aki váltig hangoztatta, hogy nem hajlandó koalíciós alapon vezetni, nehéz helyzetbe került. A megoldásról már az első pillanattól látszott, hogy nem kínál igazi kiutat a dilemmából, hiszen „fából vaskariká” született.

Soares ugyanis megállapodást kötött a fölé is alaposan jobbra álló, nagytőkés érdekeket képviselő demokrata szocialis centrummal (CDS) — de úgy, hogy a CDS-miniszterek nem pártjuk képviselőiként, hanem „független politikusokként” lépnek be a kormányba.

Ez azonban egy középiskolás diákok sem téveszthet meg: ami megszületett, az gyakorlatilag a szocialista párt és a jobboldali CDS koalíciója, annak minden beláthatatlan — illetve bizonyos értelemben nagyon is belátható — következményével együtt. Az első következmények máris jelentkezők: a szocialista párt országos bizottságában a megállapodással kapcsolatos vita során huszonhárom képviselő tartózkodott a szavazástól!

Ez annyit jelent, hogy a „vegyepáros” kormányzás a miniszterelnök pártjának is sarkosítja az ellentéteket és esetleg további akciókra készteti azt a nem is kis létszámú csoportot, amely szerint az effajta koalíció — az eredeti program elárulása.

A Portugál Kommunista Párt körében igazoltnak látják azt a korábban is hangoztatott véleményüket, hogy igazi segítséget csak a baloldali összefogása jelentene. A most létrejött „furcsa pár” ugyan megóvhatja az országot az előrehozott választások sokkhatásától, de nem óvhatja meg attól, hogy a jelenlegi gazdasági-politikai problémák tovább súlyosbodjanak.

Harmat Endre

Kreisky látogatása Moszkvában

Kreisky osztrák szövetségi kancellár látogatást tesz a Szovjetunióban. Moszkvában a látogatás kapcsán a kapcsolatok szilárd és baráti jellegű hangsúlyozzák. Nagyra értékelik Ausztria konstruktív hozzájárulását Helsinki és Belgrád sikeréhez, az európai együttműködés és kölcsönös megértés ügyéhez, a különböző társadalmi rendszerű államok kapcsolatainak fejlesztéséhez.

A szocialista országok közül a Szovjetunió Ausztria legjelentősebb partnere. A két ország között az áruforgalom három év alatt — 1974-től 1977-ig — 340 millió rubelről majdnem 600 millióra növekedett. Es ennek előnye szinte minden területen érzékelhető. A Szovjetunió gépeket és berendezéseket, vaszkohászati termékeket, vegyi anyagokat, kőolajt, fonalat vásárol Ausztriából. Szibériában például Voest-Alpine márkájú csöveket fektetnek le a kőolaj és földgáz távvezetékek építkezéseire, a Dnyeperen, a Volgán és a szibériai folyókokon pedig korszerű osztrák hajók közlekednek.

A Szovjetunióban megértően fogadják Ausztria törekvését a kölcsönös kereskede-

lemben mutatkozó deficit csökkentésére. Az utóbbi időben papíripari gépek, festőszalagok, számítógép-alkatrészek, pácóberendezések, gázvezeték szerelvények, tévételvények, repülőgépek szállításáról kötötték jelentős szerződéseket. Moszkvában azt is hangoztatják, hogy még mindig vannak kihasználatlan lehetőségek a két ország gazdasági és kereskedelmi kapcsolatában. Ezért is fogadták kedvezően azokat az osztrák intézkedéseket, amelyek a többi között a személygépkocsik importjának fokozását célozzák. Az osztrák üzemeltetők egy része az import kedvezményeket kiterjesztésére mellett száll szikra.

Moszkvában tavasszal osztrák papíripari szimpozionra kerül sor és folynak a bécsi őszi vásár előkészületei is, ahol több mint 20 szovjet külkereskedelmi vállalat mutatja meg termékeit. Képviselőik nagy érdeklődéssel várják a találkozást az osztrák iparügyi miniszterrel, aki Kreisky kancellár kíséretében tartózkodik Moszkvában.

V. Lomejko
(APN—KS)

Algíri tanácskozás

ALGÍR

Az algíriai fővárosban befejezte munkáját több arab ország, valamint a Palesztinai Felszabadítási Szervezet államfőinek, illetve képviselőinek tanácskozása.

Algéria, Szíria, Líbia, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság, valamint a Palesztinai Felszabadítási Szervezet küldöttsége áttekintette a Szadat egyiptomi elnök különutas politikája következtében jelentős mértékben bonyolultabbá vált közel-keleti helyzetet.

A tanácskozás résztvevői közös akcióprogramot fogadtak el, amely a palesztinai ellenállási mozgalom megerősítésére, a Szíria és a Palesztinai Felszabadítási Szervezet közötti kapcsolatok megszilárdítására, valamint a Szadat elnök kapituláns politikájának veszélyes következményeivel szembeálló erkölcsi támogatására irányul.

A konferencia résztvevői hangsúlyozták a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való baráti kapcsolatokat és együttműködés további fejlesztésének fontosságát. (MTI)

KÖZÉLETÜNK HÍREI

NÉMETH KÁROLY LÁTOGATÁSA A HONVÉDELMI MINISZTERIUMBAN

Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára hétfőn délelőtt látogatást tett a Honvédelmi Minisztériumban. A vendéget — aki a Magyar Néphadsereg vezetői, az MSZMP néphadseregi bizottságának akadémiai tagjai számára gazdasági építómunkánk időszerű kérdéseiről tájékoztatást tartott — Czinege Lajos vezérrezredes, honvédelmi miniszter és Papp Dezső vezérőrnagy, az MSZMP néphadseregi bizottságának első titkára fogadta.

CSIKÓS-NAGY BÉLA HAZAÉRKEZETT MOSZKVBÓL

Hazaérkezett Moszkvából a magyar delegáció, amely Csikós-Nagy Béla államtitkárnak, az Országos Anyag- és Árhivatal elnökének vezetésével részt vett a KGST anyagi-műszaki, ellátási együttműködési bizottság VII. ülésén.

FOGADÁS

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke hétfőn fogadta dr. Johann Dengler rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, az Osztrák Köztársaság új magyarországi nagykövetét, aki átadta megbízólevelét.

ÜDVÖZLŐ TÁVIRAT

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke Új-Zéland nemzeti ünnepe alkalmából táviratban fejezte ki jókívánásait Sir Keith Holyoake fő-kormányzóknak.

Hadgyakorlat

Hétfőn Belorusszia területén megkezdődött a belorusz katonai körzet egységeinek hadgyakorlata. Mivel a gyakorlaton mintegy 25 000 főnyi alakulat vesz részt, a Szovjetunió honvédelmi minisztériuma a helsinki záróokmányban foglaltaknak megfelelően, előre bejelentette a gyakorlatot, s arra meghívta számos országot, köztük a NATO több tagállama megfigyelőit. A gyakorlat, amelynek vezetője a körzet parancsnoka, Mihail Zajcev harcokosító vezérrezredes, a különböző fegyvernemek együttműködésének, a támadás és a védelem végrehajtásának próbája.

Puja Frigyes Belgiumba érkezett

Puja Frigyes külügyminiszter belga kollégája, Henri Simonet meghívására hétfőn reggel hivatalos látogatásra Belgiumba utazott.

Bücszutatására a Ferihegyi repülőtérre megjelent Rácz Pál külügyi államtitkár, valamint a Külügyminisztérium több vezető munkatársa. Ott volt Wülfried Nartus, a Belga Királyság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője is.

BRÜSSZEL

Puja Frigyes külügyminiszter hétfő délelőtt megérkezett Brüsszelbe. A repülőtérre a belga külügyminisztérium vezetői fogadták. Jelen volt Vince József, a Magyar Népköztársaság brüsszeli

nagykövete és a nagykövetség munkatársai. (MTI)

Hétfőn kora délután megkezdődtek a hivatalos tárgyalások a Puja Frigyes magyar és a Henri Simonet belga külügyminiszter vezette küldöttségek között. A magyar-belga kétoldalú politikai-gazdasági kapcsolatok fejlesztése érdekében megvitatás mellett megvitaták az időszerű nemzetközi kérdéseket is.

Hétfőn este Henri Simonet belga külügyminiszter a brüsszeli Egmont-palotában vacsorát adott Puja Frigyes tiszteletére. A vacsorán pohárköszöntők hangzottak el. (MTI)

Röviden a nagyvilágból

A szovjet kormány meghívására hétfőn kétnapos munkalátogatásra Moszkvába érkezett dr. Bruno Kreisky osztrák szövetségi kancellár.

Genfben hétfőn folytatódott az új típusú tömegpusztító fegyverek és fegyverrendszerek, és ezen belül a radiológiai fegyverek betiltásával kapcsolatos szovjet-amerikai tárgyalások.

Mose Dajan izraeli külügyminiszter hétfőn reggel — Svájc érintésével — Tel Avívból az Egyesült Államokba utazott.

Carter amerikai és Szadat egyiptomi elnök hét végi tárgyalásai nem mozdították ki a holtpontról az egyiptomi-izraeli egyezkedést — tünt ki Szadat nyilatkozatából, amelyet magyar idő szerint hétfőn hajnalban sugározott az NBC televízió.

Az atomfegyver-kísérletek általános és teljes betiltásáról folyó háromhatalmi tárgyalások keretében hétfőn Genfben újabb tanácskozásra ült össze a Szovjetunió, az Egyesült Államok és Nagy-Britannia képviselői.

Megalakult a Dzsibuti Köztársaság új kormánya. A kormányfőt tisztséget Abdallah Mohamed Kamil tölti be, és egyúttal ő áll a hadügyi, illetve a külügyi tárca élén is. Korábban Kamil a külügyeket vezette.

Caracasban megnyílt a Venezuélai Kommunista Párt Központi Bizottságának ülése. Az ország helyzetéről szólt a jelentést Jesus Faria, a Venezuélai Kommunista Párt főtitkára terjesztette elő.

Gusztyinban jól halad a munka

(Folytatás az 1. oldalról)

csak járhatja a Naplót — levezetők is.

Lassan egy éve, hogy a korszakos jelentőségű gázvezeték építésének magyar szakaszáról beszámoltunk így indokolt feleleveníteni hogy a Gusztyinban dolgozó magyar munkák nyomán körülbelül három, három és fél esztendő alatt milyen létesítmények valósulnak meg.

Egy száznegyven lakásos lakótelep (egy harminc-egy negyven- és egy hetvenlakásos épülettel) már több mint egy éve elkészült, másfél, két- és háromszobás, összkomfortos lakásokkal. Tavaly tavaszra felépült egy vasúti kirakodóállomás fedett raktárakkal, fedett színnel, s mintegy 8000 négyzetméter betonozott rakterülettel. A várost ölelő Zbruc folyó partján felépült egy 140 személyes óvoda-bölcsőde, felépült továbbá egy ABC-áruház, egy szolgáltatóház és mintegy húsz kilométernyi városi közműhálózat.

A legnagyobb munka, a kompresszorlevegő építése 1976 februárjában, minusz 35 fokos hidegben kezdődött.

A Szaljut személyzetének tagjai: Jurij Romanenko és Georgij Grecsko nagy gondalattal készítették elő a teher szállító űrhajó szétválasztását, majd televízió követék a távolodó teherszállító űrhajó útját, az űrállomás külső felületére szerelt kamera adott erről képet nekik.

Mohammad Reza Pahlevi iráni sah Indiában tett látogatása után útban hazafelé rövid időre megállt Pakisztánban. Tárgyalásokat folytatott Mohammed Ziaul Hakkal, a pakisztáni katonai kormányzat vezetőjével, míg Abbasz Ali Khatlari iráni külügyminiszter más pakisztáni személyiségekkel folytatott eszmecsereket.

Atal Bihari Vadszpaji indiai külügyminiszter hétfőn hivatalos látogatásra Islamabadba érkezett. Tárgyalásainak középpontjában várhatóan a kasmiri kérdés, valamint a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok kérdése áll.

Le Duan, a Vietnami Kommunista Párt Központi Bizottságának főtitkára és Pham Van Dong, a Vietnami Szocialista Köztársaság miniszterelnöke levelet írt Kaysone Phomvihannak, a Laoszi Forradalmi Néppárt Központi Bizottsága főtitkárnak, Laosz miniszterelnökének. A két vietnami vezető levelében úgy kifejezi azt a meggyőződését, hogy a Vietnami és Kambodzsai közötti határkonfliktust békés úton fogják megoldani.

Huszonnégyen léptek be januárban a Francia Kommunista Pártba. Az FKP-nak — mint a L'Humanité közölte — jelenleg 630 ezer tagja van.

TÁNC A DOLLÁR KÖRÜL

Az új esztendő első hónapja bebizonyította, hogy a tőkés világ deviza- és aranypiacának alakulását ebben az évben is bizonytalanság és nyugtalanság jellemzi majd. A fő ok a dollár gyengesége — ami azonban nem jelenti az amerikai gazdaság gyengeségét.

E látszólagos ellentmondás magyarázata a következő:

Az Egyesült Államok gazdasága a mérsékelt fellendülés állapotában van. A munkanélküliség némileg csökken és az infláció is elviselhető mértékű. Így a dollár hazai vásárlóereje jóval szilárdabb, mint bármely tőkés valutáé a maga hazájában, kivéve a nyugatnémet márkát és a svájci frankot. Mindehhez hozzájárul még, hogy az Egyesült Államoknak döntő szerepe van a tőkés világ pénzügyi életét meghatározó nemzetközi szervezetekben, mint a Világbank vagy a Nemzetközi Pénzügyi Alap, sőt a nagy multinacionális monopóliumok többsége is amerikai. Ezenkívül az úgynevezett „olajdóllár”, az olajexportáló országok bevétele is, az Egyesült Államok pénzügyi rendszerén keresztül jut újra a tőkés világ pénzügyi vérkeringésébe. Az Egyesült Államoknak tehát óriási gazdasági és pénzügyi „aduk” vannak birtokában, a dollár árfolyama a nagy világtőzsdéken mégis esik. 1977 júliusában következett

be a dollár első nagy árvízének. A frankfurti tőzsdén 2,32 márkáról 2,25-re, Tokióban 267 jénről 245-re csökkent az árfolyama.

Az Egyesült Államok legnagyobb gazdasági partnerei, és egyben vetélytársai, mindenképp Japán és az NSZK már ekkor hangsúlyozták, hogy az amerikai gazdasági és pénzügyi helyzet voltaképpen nem indokolja ezt az áresést és hivatalos nyilatkozatokban szellettették azt a gyanújukat, hogy Washington szándékosan „hagyja esni” a dollár árfolyamát. A manipulációnak természetesen már 1977 júliusában reális oka volt. Már ekkor látni lehetett, hogy az esztendő 30 milliárd dolláros külkereskedelmi mérleghiánnyal zárul az Egyesült Államokban. E hiány lényeges oka az, hogy az USA 45 milliárd dollár értékben importált olajat, ráadásul a külkereskedelmi mérleg Japán vonatkozásában 7–8 milliárd, az NSZK esetében pedig 3–4 milliárd dolláros deficittel zárul. (Az amerikai külkereskedelmi mérleg minden más irányban pozitív, s ez a magyarázata annak, hogy „csak” 30 milliárd a teljes deficit.)

Miután az olajimporton változtatni nem lehet (annál kevésbé, mert a kongresszus a nagy olajmonopóliumok ellenállása miatt nem nagyon akarja elfogadni Carter elnök energia-takarékossági tervét), nem

marad más hátra, mint javítani az amerikai áruk export-pozícióját a világpiacon. Mindenekelőtt persze a két legnagyobb ipari exportőrrel, Japánnal és az NSZK-val szemben. Ezt az irányzatot minden erővel támogatták a nagy amerikai szakszervezetek és a monopóliumok vezetői körök.

A szakszervezetek azért, mert az export fokozásában és a behozatal csökkentésében lehetőségük látnak a munkanélküliség visszaszorítására. A nagy monopóliumok pedig azért, hogy megszabaduljanak az amerikai piacra beáramló importcikkek növekvő versenyétől. Mindez együttesen azt jelentette, hogy az Egyesült Államokból óriási erők váltak érdekeltek a dollár áresésében! Hiszen az drágábbá teszi a behozatalt, tehát importkorlátozó hatása van, miközben pedig olcsóbbá válik az amerikai áruk világpiacon pozíciói a konkurenciával szemben.

Ilyen körülmények között érthető, hogy már a júliusi dollár-áresés gazdasági és egyben politikai feszültséget teremtett az USA és Japán, valamint az USA és Nyugat-Európa között. A nyílt manipulálási vádakat ellenére az amerikai pénzügyminiszter kerekén kijelentette: a kormány nem avatkozik bele a fejleményekbe és nem hajlandó támogatni vásárlásokkal megszilárdítani a világtőzsdén a

A Debrecen kapcsolódó József nagydíjas. Ami megvalósulását díjhatáron túl ilyen jellegű fejlesztése óta külső erőt. Igaz, nem erősítő juttatásul. Tény viszont, inkább, ahol szétszórás, sűrűbb a lért állapotokra vonatkozó hisz az élet baj a józsa tapasztalható gyelmzeteknek.

Program a nap

Nem kevese még mindig, napközi otthonos busgató intézményében egyéni bad idő helyes művelődési lehetősége a célja szinte egybehangzó váth Sándorné Bányai László Murai Pálné szülő. Józsan zótt hoztuk lét az öregek napk — folytatja az a szemléleti mindig nem törjes egészében. Sber bevallottan tan attól fél, hlerének tartják biek, ha a na részét a napk Nyugodtan mo valóság más ta mutat. Arra had a megnöv bad idővel rendelmis jó elfogalmas programnak maguknak. sen gondoskod háromszori ét rendszeres orv zésről, állandó A látogatók leg elményei azont megmözdulások segekhez, kir kapcsolódnak. aztán még soká mak maradnak. hétig eljárnak.

— Ja, a h dezte vissza nagysorozatg — Igen — — Öket jól vezető — Sz tal nem is Bár... van, a — Csarnok nagy üzem al ter. A gép, a nak: kolossz zóaggregát. S talában a leg el egy hatalm olyan 30—32 gassága négy — Ez az edző Amikor fel lyeak a gázt a szinte beleret

Minőségileg más

A SZOCIÁLPOLITIKA HÉTKÖZNAPI JÓZSÁN

A Debrecen közelében levő, a városhoz szoros szálakkal kapcsolódó Józsa 6700 lakosa közül 889 tsz-járadékos és nyugdíjas. Amikor szociálpolitikai törekvéseink gyakorlati megvalósulását vizsgáljuk, elsősorban mindig rájuk, a nyugdíjhatáron túl levőkre szoktunk gondolni. Pedig a sokfajta ilyen jellegű gondoskodás — a társadalombiztosítás kiterjesztése óta különösen — országunk minden állampolgárát érinti. Igaz, nem egyforma mértékben, de a létbiztonságot erősítő juttatásokból valamilyen formában mindenki részesül.

Tény viszont, hogy a társadalom segítsége ott kél el leginkább, ahol szűkebb a kenyér, gyakoribb látogató a betegség, sűrűbb az egyedüllet. Sok tényező indokolja, hogy a leírt állapotot mindenekelőtt a közöttünk élő idős emberekre vonatkoztatjuk. Egészében véve talán igazunk is van, hisz az élet bajain öregkorban legnehezebb változtatni, de a józsi tapasztalatok az árnyaltabb megközelítésre is figyelmeztetnek.

Programot a napoknak!

Nem kevesen gondolják még mindig, hogy az öregek napközi otthona valami babusgató intézmény, pedig valójában egyre inkább a szabad idő helyes eltöltése, a művelődési lehetőségek biztosítása a célja — állítja szinte egybehangzóan Horváth Sándorné tanácselnök, Bányi László vb-titkár és Murai Pálné szociálpolitikai előadó. Józsan az első között hoztuk létre, 1968-ban az öregek napközi otthonát — folytatja az előnk —, de a szemléleti áttörés még mindig nem történt meg teljes egészében. Sok idős ember bevalótlan vagy titkolatlan attól fél, hogy tehetetlenek tartják őket a többiek, ha a nap nagyobbik részét a napköziben töltik. Nyugodtan mondhatom, a valóság más tapasztalatokat mutat. Arra törekszünk, hogy a megnevelkedett szabad idővel rendelkező öregek jó elfoglaltságot, tartalmas programokat találjanak maguknak. Természetesen gondoskodunk a napi háromszori étkezésről is, rendszeres orvosi ellenőrzésről, állandó felügyeletről.

A látogatók legmaradandóbb élményei azonban a közös megmozdulásokhoz, ünnepekhez, kirándulásokhoz kapcsolódnak. Az ilyenek aztán még sokáig beszédetmák maradnak. Akik egy-két héti eljárnak, azok később

biztosan állandó napközissé válnak, mert jól érzik magukat, megtalálják a korukhoz, igényeikhez leginkább illő közösséget. De szinte csábítani kell az idegenkedőket, a huszontól helyre most is csupán 21-en járnak.

A vb-titkár olyan változásokra hívja fel a figyelmet, melyeket szociálpolitikai „gondolkodásunkban” talán az eddigieknél jobban is szem előtt lehetne tartani.

Nem csupán pénzkérdés

Nézzük a rendszeres és rendkívüli szociális segélyeket. Tizennégy idős ember juttatunk havonta 890 forintot, a rendkívüli segély évi összege pedig negyven ezer forint. Az ellátásban részesülők arányát növelni is lehetne, de a rendszeres felmérések során azt tapasztaljuk, hogy egyre fogy azoknak a száma, akik öregségi juttatás nélkül maradnak. Ma jórészt a valóban idősök, a hetven-nyolcvan évesek tartoznak közéjük. A mostanában nyugdíjba menőkkel más a helyzet, sokkal kedvezőbb körülmények közt vannak általában. Gondoljunk csak meg. A tsz-ek többsége húsz éve alakult, volt elég idő a nyugdíjjogosultság megszerzésére. Az ipari dolgozóknál ugyanez a helyzet. A szociális munkának tehát a pénzügyi támo-

gátáson túl is kell néznie. Azokat kell elsősorban segítenünk, akik egészségi állapotuk miatt szorulóknak gondoskodásra, vagy teljesen egyedül, esetleg elhagyatva élnek. Házi szociális gondozásban hatan részesülnek. Most lehetőség nyílt még egy gondozó beállítására, így ezt a tevékenységet is szeretnénk minél előbb több idős emberre kiterjeszteni.

Sokat hallunk mostanában felnőttekről, akik szülői kötelességüket elmulasztva teljesen magukra hagyják idős anyjukat, apjukat. Mennyire általános ez Józsan?

A kérdésre Murai Pálné adja meg a választ:

Az ilyesmi nem gyakori nálunk. Olyan előfordul, hogy be kell rendelünk a tanácsra ilyen „gyerekeket”, és figyelmeztetnünk kell kötelességükre, de ezeknek a beszélgetéseknek meg szokott lenni az eredménye. A helyzetet talán az is jellemzi, hogy a közszékből az utóbbi időben senkit sem kellett szociális otthonba küldeni.

A beszélgetés során kiderült, hogy a tanácsi költségvetés tekintélyes részét teszik ki a szociális kiadások, és úgy tűnik, a továbblépést sem hátráltatják anyagiak. Jól tudják azonban, még sokat kell tenni annak a szemléletnek az erősítéséért, amely az egyik legutóbbi orvosi előadás címében is szerepelt: az öregség nem betegség.

Ez utóbbira az öreg „napközisek” hangulata jó példát szolgáltat. Látogatóinknak legalábbis mindenki jó kedvvel olvasgatott, beszélgetett. Itt mesélte el az egyik tanácsi dolgozó: „En is gyakran mondogatom nagyamának, hogy legalább néha nézzen be, biztosan nem fog unatkozni a többiek között.”

Ezúton is biztatjuk a nagyapát, érdemes megfogadni a tanácsot.

Sz. J.

MINDANNYIUNK FELELŐSSÉGE

Az európai biztonság és a közvélemény

Földrészeink békéjének, biztonságának megővésében fontos szerepet tölt be az európai országok közvéleménye. A hazai közvélemény tájékoztatását, mozgósítását tűzte céljává az Európai Biztonság és Együttműködés Magyar Nemzeti Bizottsága. E társadalmi testület tevékenységéről beszélgetett a Központi Sajtószolgálat munkatársa Papp Annával, a bizottság titkárával.

Milyen körülmények között és milyen céllal jött létre ez a bizottság?

A megalakulás körülményeinek felvázolásához vissza kell nyúlnunk a hatvanas évek végéig, amikor az egész földrészen nagy erővel bontakozott ki a küzdelem az európai biztonsági konferencia összehívásáért. E célból gyűlt össze Bécsben az európai közvélemény tekintélyes képviselőinek tanácskozása, melynek résztvevői kezdeményezték az európai biztonság és együttműködés nemzetközi bizottságának megalakítását. Ezzel párhuzamosan kontinensünk különböző országában ugyancsak létrejötték ilyen testületek, ezek között a magyar nemzeti bizottság is. Céljainknak megfelelően tevékenyen bekapcsolódtunk az európai biztonságot folytató nemzetközi akciókba.

Melyek a bizottság itthoni tevékenységének fő tartalmi céljai?

Feladatunknak tekintjük mindenekelőtt a hazai közvélemény tájékoztatását az európai biztonság lényeges kérdéseiről, annak bemutatásáról, hogyan érintett hazánk minden állampolgára ebben a küzdelemben. Nálunk nem a hivatalos politikával szemben kell hirdetni céljainkat, mint a NATO tagállamaiban, hanem az MSZMP és a kormány nemzetközi politikájában szereplő, abban fontos helyet betöltő törekvéseket képviselünk. Ebből következően az európai biztonsággal kapcsolatos tájékoztató és felvilágosító tevékenység nemcsak a mi feladatunk, ezt fontos teendőjének tekintni valamennyi társadalmi szervezet, és a tömegtájékoztató egész hálózat.

A párt és a kormány a maga egész tevékenységéhez, minden lépéséhez igényli a közvélemény támogatását, s ez természetesen vonatko-

zik a külpolitikára is. A nemzetközi életben, a különböző fórumokon történő fellépéshez az ország vezetése számára ez a tömegtámogatás adja meg a szükséges háttérrel. Nyomatékosabbá teszi szavunkat, hogy mindenki tudhatja: a Magyar Népköztársaságnak az európai biztonsággal kapcsolatos megnyilatkozásai, lépései mögött ott áll az egész magyar nép.

Milyen formákban és módon folyik ez a tevékenység?

Immár hagyománnyá vált, hogy bekapcsolódnak a minden év tavaszán rendezett béke- és barátsági hónapok rendezvénysorozatába, s ezek keretében az Országos Békatanácsal együtt európai biztonsági és leszerelési hetet rendezünk. Ennek során az ország különböző részeiben vitafórumokat szervezünk az európai biztonság kérdéseiről.

Bizottságunk más szervezettel, szervekkel is igyekszik együttműködni, közös akciókat szervezni. Javaslatokat, kezdeményezéseket is teszünk. Alighanem kevesen tudják, hogy a televízió itthon és határainkon túl is nagy érdeklődést kiváltott nemzetközi kerekasztal-beszélgetései — amelyeken szocialista és tőkés országokból jött politikuskok, szakemberek, újságírók vitatnak meg a legszélesebb nyilvánosság előtt különböző nemzetközi kérdéseket — a mi javaslatunkra születtek. Szeretnénk egyes kulturális intézményekkel is közös lépéseket tenni.

A nemzetközi akciókban milyen módon vesz részt a magyar bizottság? Milyen kapcsolataink az európai biztonság és együttműködés nemzetközi bizottságával és a többi nemzeti bizottsággal?

Tevékenyen részt veszünk az európai országok találkozóin, összejöveteleken. Ezenkívül gyakran kerül sor kétoldalú véleménycserékre is. A legrendszerezesebbé ez magyar-olasz viszonylatban vált, itt már esztendőnk óta évente egyszer eszmecsere rendezünk időszerű kérdésekről. Gyakran látogatnak ide delegációk más nemzeti bizottságoktól is. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy alaposabban tudomást szerezzünk országunknak az európai együttműködést szolgáló tevékenységéről, s realisan, a maga valóságában ismerjük meg hazánk életét. Mivel a nyugati propaganda ezekről általában egyoldalúan, tendenciozusan, nem ritkán a tényeket meghamisítva szól, ez a kapcsolat fontos szerepet játszik abban, hogy a tőkés országok reálisan gondolkodó személyiségei és általuk az ottani közvélemény képet kaphasson a valóságos helyzetről, a szocialista országok békepolitikájáról. Részt vettünk — a szakszervezetek közreműködésével — annak a kiadványnak az elkészítésében is, amely kimutatja: miként hatna a fegyverkezés csökkentése az európai dolgozók szociális helyzetére.

Hazánk lakossága közvetlenül is fontos szerepet tölthet be a nemzetközi közvélemény informálásában. Hiszen a személyes kapcsolatok igen széles körűvé váltak, milliók fordulnak meg évről évre hazánkban, és milliók utaznak külföldre, s így sokan kerülnek személyes kapcsolatba más országok lakóival. Beszélgetéseiken nem egyszer szóba kerülnek az európai földrészei helyzetével, gondjaival összefüggő témák is. Nem mellékes, hogy e beszélgetéseken mindannyian a tények és céljaink jó ismeretében tudjunk állást foglalni, véleményt mondani. Bizottságunk a maga tevékenységével nem utolsósorban ehhez is segítséget kíván nyújtani, ily módon is szolgálva az európai népek kölcsönös megértését — mondotta az Európai Biztonság és Együttműködés Magyar Nemzeti Bizottságának titkára.

Gy. L.

A Tóth testvérek

— Ja, a hőkezelőkről van szó? — kérdezte vissza Kiss Ferenc, a csapágyművek nagyszorozatgyártó üzem vezetője.

— Igen — mondom. — Őket jól ismerem — mondta az üzemvezető. — Szorgalmas legények. Meg aztán nem is akármilyen melón vannak. Bár... van, aki azt tartja, nem nehéz.

A csarnok méretei meghökkenítőek. A nagy üzem alapterülete 12 ezer négyzetméter. A gép, amin a Tóth testvérek dolgoznak: kolosszus. Pontos nevén SZKZA edzőaggregát. Szovjet gyártmány. Mint általában a legtöbb masina itt. Képzelnék el egy hatalmas termet, amelynek a hossza olyan 30—32 méter, szélessége három, magassága négy méter. Ez az edzőaggregát.

Amikor felmorajlanak a fúvókák, amelyek a gázt adják az edzéshez, az ember szinte belemereg. A hevítés, a csapágyak

külső és belső gyűrűjének a hevítése egészen 850 fokig megy. Nem, egyáltalán nem érdemes közel menni a lángokhoz. Pörköl a hőség.

Tóthék állják. Az idősebb fiúval, Zoltánnal találkozom előbb.

A Bartók Terem már megtelt. A parancsnok, Szűcs Imre vezényelt, a Debrecen városi munkásör egyeség tagjai feszes vigyázzban álltak. A vendégek is néma csenddel várakoztak.

Zászlót közlepre! A diszörsgé patogó lépései kísérték a zászlóalj erekléjét. Az egység ünnepi gyűlésen voltak. A diszörsgé tagjai között pedig ott menetelt Tóth Zoltán. Amikor egy kicsit később kifújta magát, válthatunk néhány szót.

— Jólieszik ez a kis eresztés — mondtam neki.

— Hát jól. Tudja, az ember egy kicsit elmevedik. Mint az üzemből az acél... Az úgy van, hogy a kemencében, az aggregátban a hevítés, az edzés után mosatjuk a csapágygyűrűket, megeresztjük, hogy a benne levő feszültség feloldódjon. Feszültségnek is mondjuk.

— Na, ez már itt is megtörtént... Gondolom, nem könnyű ott állni moccsanatlan.

— Ki lehet bírni. Csak most az volt a probléma, hogy én éjszakai műszakban voltam, hajnali fél ötkor végeztem, és hát nem akartam, hogy most más embert keressenek. Kell egy kis gyakorlás ehhez. Így aztán eljöttem. Majd pihenek otthon.

— A család?

— Két gyermekünk van, a fiam négyévesztendő, a kislány meg kilencedik hónapos.

— Akkor a felesége nyilván már készített valamit.

— Mindig így van. Az üzem soha nem áll, folyamatosan dolgozunk. Ejjel-nappal, vasárnap és ünnepeken is.

— Az ebédelés, vagy hogy is mondjam, a reggeli, meg a vacsora?

— Menet közben. Addig más ügyel a gépre.

Hát persze, automatáról van szó. Automatikus az aggregát, az ember csak adagolja a csapágygyűrűket, meg ellenőrzi a

műszereket, a végén aztán elszedi a kemencéből lezuhló gyűrűket. Persze könnyű a szó. Alaposan megizzadnak a hőkezelők.

— Mire képes ez a gép?

— A három műszakban kiad 90—110 ezer gyűrűt.

Egy nap alatt.

En meg emlékszem a kis GÖCS-re, ott a Nyugati utcán, a volt huszárlaktanyában. (Ott előbb az istállókat kellett kitakarítani.) Meg arra, hogy a gyár leendő helyén sörakár is volt, és a műszakai egy része úgy vélte, hülyét csinálnak belőlük, hiszen a falakba ivódott só valósággal elragja a finom esztergákat. Kompresszoros légpuskákkal verték szét a bekötött söt. Aztán kiadták a jelszót, ott piroslott a régi parancsnoki épület előtti ágyáson:

„Harcoljunk a napi ezer darab csapágyért!”

Ez volt 1953-ban.

Más pennával írunk ma, és más a masina, más a gyártás.

Erről beszélünk a kisebb Tóth fiúval, Jánossal. Egyébként három esztendő van köztük, Zoltán 49-es, János meg 52-ben született. Elhívom a kemencétől, túl nagy a zaj.

— Nagyon korszerű ez az edzőaggregát — mondja. — Nem is olyan régen, a múlt év novemberében állítottuk üzembe. Úgy szólván mindent tud. Ilyenkor a hőség sem kibíratatlan. Meg aztán hűtjük is magunkat. Naponta fél liter tejet kapunk, a szóda, korlátlanul ott van. Az is szovjet gép, hűti is a szódát. Szóval nem olyan nagy dolog ez. Az éjszakázás, látja, az már kicsit nehezebb. A meleg szinte lehúzza az embert. Igaz, gondolnak velünk. Korkedvelményes ez az üzem. Öt év után egy év jár pluszban, úgyhogy 55 esztendőskorban nyugdíjba lehet menni.

— Hát az még messze van. A kemencénél milyen beosztással dolgoznak?

— Hét nap munka, aztán két nap szabad. A harmadik hét után három napot pihenünk. És úgy van megoldva, hogy minden hónapban egy szabadnap vasárnapra jusson.

— Van úgy, hogy egy műszakban vannak a bátyjával?

— Nemigen fordul elő. Inkább akkor találkoznak bent, ha valamelyikünk túlórázik.

— Kinek tetszett meg előbb ez a dolog?

— A hőkezelő szakma? Persze Jánosnak.

De nem is... Edesapánk után jöttünk inkább.

— Hogyan?

— Ő is hőkezelő. Sajnos most táppénzen van — teszi hozzá elkomolyodva. — Csak kopik itt a szervezet. Mint maga a csapagy.

Szatmári Sándor, a nagyvállalat pártbizottságának titkára így vélekedett:

— Korábban is jól ismertem a gyárat. Gondolhatja, mit kellett tenni azért, hogy a huszárlaktanyától ide jussunk. Hát meg az embereknek milyen utat kellett megtenniük, hogy a kezdetleges kézi munkától a műszerek kezeléséig érjenek!

Felmorajlanak a gázfúvókák. Szemét rénsnyire húzza figyeli a kekes lángot Tóth János. A teremnyi gép végén fém pengével hull alá a megedezett acél. A váltásnál nincs sok beszéd. Iserik a gépet. Tóth Zoltán áll oda társai közé.

Túl vannak már a százazredik gyűrűn. Szusszanásnyi pihenő nélkül fordulnak a második százezerhez. Meg a munka tovább.

Sütő Gyula

Tóth János

Az úttest nem versenypálya

Január 22-én délből máskor testi épségét veszélyeztető módon vezette gépkocsiját Debrecenben a ZF 32-38-as forgalmi rendszámú személygépkocsi tulajdonosa. A Landler Jenő utcáról úgy fordult a Tanács utcára, hogy egy autóversenyzőnek is dicséretre válna, de csak a versenypályán.

Az ismeretlen gépkocsivezető magatartásával megbotránkoztatva a buszmegállóban várakozókat és a virág-

bolt vezetőjét, mikor a járókelők jóindulatú figyelmeztetésére hirtelen fékezett, „repülőrajttal” visszatolatott, majd modortalan megjegyzése után pillanatok alatt eltűnt.

Úgy látszik, a gépkocsivezető túl fiatal ahhoz, hogy a közúti közlekedésben megfelelő komolysággal részt vegyen. Felelőtlensége nemcsak anyagi kárt okozott volna, hanem személyi sérülést is.

Hetvenkét órán belül kicserélik?

Debrecenben, a Hatvan utcai műszaki boltban fűdőszoba-felszerelést vásároltam január 5-én — kezdő levélét Rajnoha József józsa lakos. — A termékek felrakodásánál én is ott voltam, s hazaszállítás után vigyázva pakoltuk le a több mint két és fél ezer forint értékű árut. Január 14-én akartuk beszerezni a kádat, azonban észrevettük, hogy megrepedt. Még aznap Debrecenbe utaztam, hogy reklamáljak, de a boltot zárva találtam. Másnap tudtam az üzletvezetővel beszélni, aki elmondta, csak akkor cserélte volna ki az árut, ha 72 órán belül észreveszem a hibát. Így viszont lehetséges, hogy mi ej-

tettük el a kádat. Ennek ellenkezőjéről nem tudtam meggyőzni.

Közöltem a vezetővel még azt is, hogy szerintem a termék osztályozása sem felel meg a számlázott árnak. Ezek után megígérte, hogy szakembert küld, aki megállapítja, hogy a termék gyári hibás-e vagy sem. Január 20-án ismét én mentem be a boltba — hiszen az ígért teljesítetlen maradt —, de háromnegyed óras várakozás után sem tudtam a boltvezetővel beszélni, pedig az üzletben tartózkodott.

Igy az első osztályú kádat nem tudom használni, s azt sem tudom, hogyan orvosolható sérelmem.

Bliccelők „becsülete”

Január 24-én este háromnegyed hatkor fiatal fiúk szálltak fel a villamosra a Hunyadi utcánál. A Béke újánál szálltak le, de jegyük még akkor is sérletlen volt. Számukra talán „szórakoztató játék volt”, hogy a lyu-

kasztó gépbe tették a jegyket, de nem lyukasztották ki, az utasokat azonban viselkedésük felháborította. Ezek a fiatalok nemcsak a viteldiját játszották el, hanem a becsületüket is.

Az intézkedés elmaradt

Debrecenben, a Hajnal utca páros oldalán levő járdaszáz méter hosszú szakasza jég és víz alatt áll — írja levelében Vincze Lajos. — Az elmúlt évben a park mellett a sávos gyöngyfavésszel feltöltötték, így ez a rész magasan fekszik, mint a járdák. Ezért lepi el a járdát a víz, a hó. Az ott közlekedők

kénytelenek a parkban járni, ha nem akarnak a fagyott, síkos útszakaszon elcsúszni.

Az elmúlt évben már megjelent egy cikk a Hajnal utcai közlekedéssel kapcsolatban, de válasz és megoldás az illetékesektől nem érkezett. Jó lenne, ha mielőbb megszüntetnék ezen a részen a hibákat.

Köszönet helyett

Pénzeszsákot talált a Gelka egyik dolgozója 1977. november 15-én Debrecenben, a Petőfi téren. Először rossz papírzsáknak vélte, de ahogy közelebb ért a kocsijárára, látta, a zsák a Posta tulajdona. A plombázott zsákot ezért a 2-es számú postahi-

vatalba vitte. Elismervény ellenében jogos tulajdonosánál hagyta a zsákot.

A megtaláló nevét felírták, de sajnos a posta a legegyszerűbb dolgot megelégedkezett. Nem jutalmat várt a megtaláló, csak egy köszönő levelet.

Telefonon megkérdeztük

Mikor tér vissza a 30-as busz a régi vonalára?

A Debreceni Kandia utcai, valamint a Klajpéda utcai lakótelep lakói — akik a Vágóhid utcai és környéki ipari és nagykereskedelmi negyedben dolgoznak — régen várják, hogy a 30-as busz visszatérjen a régi vonalára. Imádják a régi vonalát, immár több mint egy esztendője nagyon körülményes így a közlekedésük. Kérjük, tudják meg az illetékesektől, mikor remélhetjük, hogy megszabadulunk a hosszú gyaloglástól.

nyos Kutatóintézetet. Az általuk végzett felmérések alapján a 30-as vonal napi utasforgalma mintegy 16 ezer fő, ami a város hivatásforgalmának 14,1 százalékát vonzza. A Vágóhid utcára irányuló forgalom vonzási kapcsolatait vizsgálva a legtöbb utast sorrendben a MÁV-állomásról, a Dobozi-lakótelepről, a Vénkertből és a Szabadságtelepről kell szállítani.

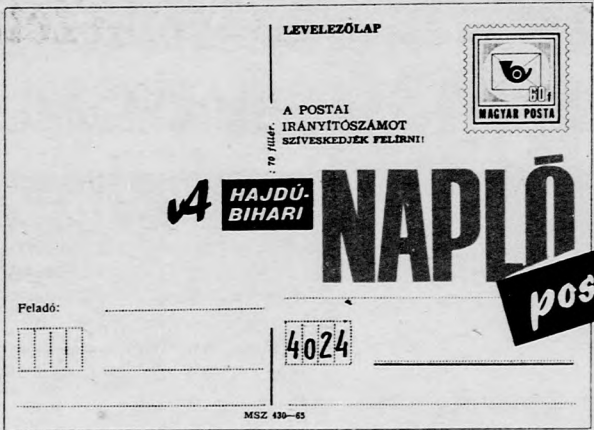
A kérdésre Ökrös János, a Volán 6. számú Vállalat forgalmi és kereskedelmi igazgatóhelyettese válaszolt.

Az autóbuszjáratok áthelyezése a Béke útjának korszerűsítése miatt vált szükségessé. Az ideiglenes útvonal kijelölése a városi tanács vb és az illetékes szervek együttes döntése alapján, a főbb utazási igények és irányok figyelembevételével történt.

A felmérések igazolják elképzeléseinket, melyek szerint a legmegfelelőbb belső végállomás a MÁV-állomás. Így biztosítható a 30-as járatok göcsponti irányítása, a kocsik gyors átcsoportosítása, valamint a járatok ellenőrzése és a menetrend megtartása.

Debrecen dinamikus fejlődése, az új lakó- és ipartelepek kialakítása szükségessé tette az egész vonalhálozati rendszer felülvizsgálatát, illetve új kialakítását. Ennek kidolgozására felkértük a Közúti Közlekedési Tudomá-

A Béke útja átadása csak hiánypótlásokkal történt meg, ezért a városi tanács építési és közlekedési osztályával való egyeztetés alapján a buszforgalmat még nem lehet visszaállítani. A hiánypótlások elvégzése a tél elmúltával várható. Addig eldöntik a lakosság többségét kedvezően érintő új vonalhálozati rendszer bevezetését.

A Consum Mokka ára

Egyik vidéki levélírónk a napokban 20 dekás Consum Mokka kávét vásárolt, melynek ára a csomag tanúsága szerint 27 forint. A boltban viszont 54 forint 50 fillért kértek az áruért. Véleménye szerint túl magas árat fizettek vele.

A boltban viszont nem tévedtek, levélírónk a megfelelő árat fizette a kávéért.

Az történt ugyanis, hogy a Consum Mokka ára (a 20 dekásé) az 1977-es áraknak megfelelően 35 forint 40 fillér. A csomagon a korábbi árat tüntették fel. Az idén életbe lépett árváltozások szerint a jelenlegi ár 54 forint 50 fillér. A csomagon az új ár nem szerepel, s a kereskedelem sem tudta minden egyes csomagot „átírni”.

Ismét a megsüllyedt járdákról

Immár „örökzöld” téma Debrecenben a megsüllyedt járdákról írni.

Sajnos. Idestova két évtizede, minden évben kétszer-háromszor meg kell ismételnem e hasábkon a figyelmeztetést: a megsüllyedt járdák sok bosszúságot okoznak a gyalogosoknak, még több kárt az épületek állagának. S ismét csak azt kell leírnom, hogy sajnos. Ugyanis úgy látszik, e figyelmeztetéseknek semmi fogantatja sincs. Évről évre visszatérő jelenség, hogy a járdák felbontása és szakszerűtlen helyreállítása vagy újabb járdaszakaszok megsüllyedése miatt továbbra is fennáll a bosszúság és az anyagi kár.

az Árpád téren a 24–25. számú házak előtt a járda, és úgy javították ki, hogy a megsüllyedt alapzatra „húzták” rá az aszfaltot. Azóta sem tud ott senki száraz lábbal átmenni esős időben vagy olvadáskor. Mindenkit az úttal szembe fordított járdánál mély víztócsa. A Gáborján Szabó utca 1. számú ház tűzfalánál évek óta süllyedt a betonlapokból készült járda. Senki sem javítja. Száraz lábbal átmenni ott sem lehet. Ráadásul mindkét helyen áznak a házak alapjai is.

Csak két példát erre. Néhány hónapja — egy felhőszakadás után — beszakadt

Illó lenne végre érvényt szerezni annak a tanácsi rendelkezésnek, amely előírja, hogy a megsüllyedt járdákat megfelelő módon kell helyreállítani. (ny)

TIGÁZ, DIK vagy valaki más?

Január 14-én elromlott Harl Vilma, debreceni levélírónk lakásában az egyik gázkonvektor. A hibát még aznap jelentette a TIGÁZ-nak, de ott azt a választ kapta, hogy a javítás a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalatra tartozik, mivel ők szerelték be a lakásba a konvektort. A lakás különben is a DIK tulajdonában van.

gítségért, hiszen szeretne volna, hogy mielőbb meleg legyen a lakásban. A TIGÁZ egyik művezetője a lakásán megvizsgálta a konvektort, és megállapította, a készülék üzemeltetése életveszélyes, de a DIK-nek kell helyrehozni.

Panaszosunk a DIK-hez fordult, s megvárta, míg január 23-án egy bizottság megvizsgálta a konvektort. Az intézkedés azonban később, Harl Vilma ismét elment a vállalatához, ahol szóban azt a felvilágosítást kapta, hogy a falból kiszakadt konvektor a tulajdonosnak, illetve a bérelőnek kell kijavíttatni, mert az belső munka. Maszek közművest is hívhatat, vagy menjen a TIGÁZ-hoz.

Az úgy jelenleg itt tart, senki sincs, aki elvégezné a javítást. Mi kétségbe vonjuk azt, hogy maszek építőmunkás helyrehozhatja a hibát, ezt a szigorú gázörvény nem engedi. A bejelentés óta lassan eltelt egy hónap, s a rossz konvektor még mindig javítókra vár. Panaszosunkat küldözgetik egyik helyről a másikra, hiszen a labdát egyik cég a másiknak dobja. Ezek után nagyon szeretnénk, ha valamelyik vállalat kötelességének tekintené — és nem hivatkozna különféle paragrafusokra — a konvektor javítását.

Nem volt mit tennie, ismét a TIGÁZ-hoz fordult se-

„Megoldottuk a varrógépek garanciális javítását”

A Hajdú-bihari Napló december 20-i számában megjelent „Kölcsönösen elnyitlen” című cikkre már választott a Debreceni Villamosipari Szövetkezet elnöke. Akkor közölték, hogy igyekeznek megoldani a varrógépek garanciális javítása miatt adódó panaszokat.

ténylegesen felmerült költséget a tulajdonosnak kell fizetnie.

Ezúttal Bodnár Ferenc, a Debreceni Motor-szerelő, Műszerész és Általános Lakatosipari Szövetkezet elnöke a következő kiegészítő megjegyzést küldte el:

Meg kell jegyezni: „a profil kényszerátvétel” illetően a kényszer sem a cikkben történő megfogalmazásban, sem a valóságban nem helytálló. Szövetkezetünk a profil átvételét saját elhatározásából kezdeményezte a Finommechanikai Vállalatnál. Sajnos a varrógépek javításának átvétele jelenleg is tartalmaz kisebb buktatókat. Ez történt a cikkben leírt panasz esetében is. A gondokat azóta megoldottuk. A történetekért utólag is elnézést kérünk. Egy tényt azonban feltétlenül hangsúlyozni kell, szövetkezetünk fő célja a szolgáltatások mennyiségi és minőségi növelése a lakosság érdekében.”

„Mindenekelőtt elmondjuk, hogy a panasztevőknek a szállítással kapcsolatban igaza van. A kivitelezés azonban nem olyan egyszerű. Ugyanis az ügyfél bejelentésével egyidejűleg egyeztetni kell az időpontot, hogy — természetesen munkaidőn belül — a tulajdonos mikor legyen otthon. A helyszínről történő kiszálláskor kell tisztázni, hogy a gép helyszínen javítható-e, továbbá, hogy a meghibásodás a garanciális javítás keretén belül helyreállítható-e. Ha a varrógépet a helyszínen nem tudják megcsinálni, és a munka a garanciális javítás során nem végezhető, akkor a gépet beszállítjuk, s ezt a költséget a RAMOVILL mint garanciaviselő fizeti. Ha a gép a lakásban javítható, a garanciális munkáért szintén a RAMOVILL fizeti a költségeket. A harmadik eset, mikor a gép javítása garanciálisan nem végezhető (ezeket az eseteket a jótállási jegy felsorolja), helyszíni munka esetén a kiszállási költséget és a javítási összeget a helyszínen készpénzzel kell fizetni. Elszállításkor a

Megjegyezzük: örvendetes, hogy a szövetkezet december 20-a után az elnök írása szerint megnyugtató módon rendezte a varrógépek garanciális javítását. Egy dolog azonban vitatható, éspedig az, amire az eredeti cikk utalt: kényszerből vette át a szövetkezet a profilt, vagy sem. A cikk írója éppen a szövetkezet elnökével beszélt telefonon e témáról az anyag megjelenése előtt tizenkét nappal. Az elnök jelentette ki, hogy rákényszerültünk az átvételre, s ehhez sem elegendő szakemberrrel, sem megfelelő szállítási kapacitással a szövetkezet nem rendelkezik. Másként a „kényszer” kitétel nem is szerepelt volna a cikkben. Akkor lehet, hogy úgy volt — ne vitassuk. Lenyeg, hogy megoldódott a varrógépek garanciális javítása.

Sártenger a Besze János utcán és a vontatási telepen

A múlt hét végén a felvételelünkön látható sártenger fogadta a debreceni Besze János utcán lakókat és a környéken járókat. A más-különböző széken rendezett többi nagyerdei utcák közül ez az egy van igen elhanyagolt állapotban. Az utca lakói vállalják, hogy társadalmi munkában segítenek a Besze János utca rendbehozásán, de ehhez az illeté-

sek segítségére is szükségük van. Reméljük, a támogatás ezúttal nem marad el.

Hasonlóan még mindig sártenger övezi a vontatási telep két bérháza közötti utat — amiről már többször említést tettünk lapunkban. A lakosság alig tud közlekedni a lehetetlen állapotok miatt. Gyors és hathatós intézkedésre van szükség, hogy a panaszok végérvényesen megszűnjenek.

VÁLASZ

a Megszűnt egy szolgáltatás, a Fűszerüzlet kellene és a Leitározott az autósbolt című cikkekre

A Hajdú-bihari Napló január 24-i számában **Megszűnt egy szolgáltatás** címmel megjelent cikkünkre Vámosi Albert, a Polgár és Vidéke Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet elnöke a következőket válaszolta.

gedélyt. A tanács véleménye szerint ez a szám kielégítő. Feltehető azonban, hogy két-három mázsa fa fűrészelésért nem szívesen mennek el géppükkel a vándorfűrészesek. Ebből erednek a tudósításban szereplő problémák.

„A fennálló rendelkezések alapján a TŰZEP-telepek a fűrészelt tűzifát mázsánként 52,90 forintért árúsíthatják, a hasáb tűzifát pedig 48,40 forintért. A mázsánkénti 4,50 forintos különbözetről senki sem vállalja a fűrészelést. Jelenleg 10 forintért fűrészelik mázsánként a fát.

„Mi is, és más TŰZEP-teleppel rendelkezők is már több esetben felvetettük a problémát, kérve, hogy a lakosság érdekében a fűrészelt tűzifa árát módosítsák anyagban, hogy a fűrészelés önköltségét fedezze. Sajnos eddig nincs változás.”

Szövetkezetünknek nincs fűrészgépe, s nem vállalhatjuk mázsánként az 5,50 forintos veszteséget, ugyanis az árás 6,70 forint. A rendelést nem adhatjuk meg, hogy külön számoljuk fel a tényleges fűrészelési díjat. Ezért nem tudjuk vállalni a fűrészelést. Vitan felül áll, hogy jobb volna a vevőknek, ha mi fűrészelhetnénk fel az egész mennyiséget, és akkor kevesebb lenne a költség. Hiszen egy tételben, egy helyen (nem kellene külön-külön a házakhoz menni) olcsóbban fűrészelhetnénk tíz forintnál. Ehhez azonban a rendelést módosítása szükséges.

„A cikkre Balogh Sándor, a debreceni Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet igazgatósági elnöke válaszolt.

Polgáron jelenleg hat vándorfűrészesnek adtak ki en-

„Szövetkezetünk megkezdte egy 360 négyzetméter alapterületű kis ABC-áruház építését, melyet várhatóan a negyedik negyedévben adunk át, a Laktanya és a Damjanich utcák sarkán. Bár ez nem a cikkben szereplő területen helyezkedik el, de a környék lakosságának ellátását is fogja szolgálni.”

A cikkre választott a Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat vezetője. Közölte, hogy nem a KEVIEP, hanem a KEMEV, a Kelet-magyarországi Közmű- és Építési Vállalat volt a kivitelező. Ők fejezték be a munkát egy hónappal a határidő után.

A cikkre választott a Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat vezetője. Közölte, hogy nem a KEVIEP, hanem a KEMEV, a Kelet-magyarországi Közmű- és Építési Vállalat volt a kivitelező. Ők fejezték be a munkát egy hónappal a határidő után.

Lapunk a téves tájékoztatást a Budapesti Autó- és Alkatrész-kereskedelmi Vállalattól kapta. Az elírásért szíves elnézésüket kérjük.

Hála az Egy e angol filmnek. leg: More) nevben ismert M. félevezeték év pedig jó alkalom tethessük Utópi

Morus gazdag volt, de már apmas is ügyvéd. 1499-ben szoros (ött Rotterdami nagyírú hum. Morus házában, egyik legszellembalgaság dicséret mintegy kiegészítők munkája. Elmo könyvecskében, benne van a h minden érenye látja is).

Am hogyan is ideológiai-történelkorai (elsősorba legjellegzetesebbkább az irodalomvalamint az emberrel közve nyok) területén. A humanizmus ményéhez tartok kialakulhatott. ható ki dominá sadalmi-gazdasági (ő). Magyarorszállentősége igen ve mégis átmeresen elszakadt a (bár megtisztebbnek tartott eredménye nek Lutherrel és kanizmussal val

Morust a ki megbízatással meg az Utópia letbeli állam. Seholy-szigetén túl. Társadalmánása van: mind a magántulajdóvek ezek; min hogy a sehol-srészesednek a zott javakból: fő mindazért, a sége van, és me ellenszolgáltatákokötelezettség munkaidőt (a jogával a veze zónának alvárs elsősorban a rendű és rangú özőnlík az elő kedve tartja). Utópia allamb alapvetően közvannak főlegleg árkokkal akaralkotmányá azt közszükségletek nél több időt v tától a lélek sz fokú műveltség segít, részben ményez: a seho gazdálkodás, a szabályozás jeleltető telepet, stb. Morusra és dekkesség, hogy ókori eredmény kult ki.

Busó

Vasárnap ism busóvilág Moha zetésű, népszápoló Duna-pak mulsága évekm látványosság

A télülő-t ünnep reggeltó programot kíná népművészeti bocskoros, álár népművészek k Ugyancsak első dezték meg a d rok országos tá

A nap főnyo farsangolók d felvonulása, z volt. Hömpölyg nultak az ijesz selő, kereplők mázó busók, pedig a cifra j gyermekek, ifj

és utcán pen

is szükségük
k, a támogatás
arad el.
még mindig
zi a vontatási
érháza közötti
l már többször
nk lapunkban.
ig tud közle-
etlen állapotok
s hatóság in-
s szükség, hogy
végérvényesen

tatás, ne psbolt

ács véleménye
zám kielégítő.
ban, hogy két-
fa fűrészelés-
sen mennek el
vándorfűrésze-
nek a tudósi-
g problémák.

as TÜZEP-
teközök is már
felvetették a
ve, hogy a la-
ben a fűrészelt
tódosítások any-
fűrészeles önz-
ze. Sajnos ed-
zés."

ari Napló ja-
mában szóvá
rízlet kellene
ar, hogy Deb-
agerdei kör-
János, a Lef-
a Baksai ut-
a jobb ellátást
ásárlás ugyan-
a lakosságnak,
zen a környé-

ogh Sándor, a
ltalános Fo-
Értékesítő Szó-
atósági elnöke

ünk megkezd-
négyzetméter
is ABC-áruhá-
et várhatóan a
edévben adunk
a és a Damja-
sarkán. Bár ez
szereplő terü-
edik el, de a
ságának ellátá-
zolgálni."

ari Napló ja-
mában **Leltá-
rsbolt** címmel
skünkben töb-
beirtuk, hogy a
azért húzódt
agy árukészlet
időbe került.
még az üzlet
gy a kivitelez-
gy a hónappal
an végezte el a

aszolt a Kelet-
Vízügyi Építő
etője. Közölte,
EVIÉP, hanem
Kelet-magyar-
i és Mélyépít-
lt a kivitelező.
a munkát egy
táridő után.

éves tájékozta-
pesti Autó- és
skedelmi Vál-
Az elírásért
üket kérjük.

A humanizmus államának tervezete

500 éve született Morus Tamás

Hála az *Egy ember a halhatatlanságnak* c. angol filmnek, Sir Thomas Morus (eredeti-
leg: More) neve viszonylag széles rétegek-
ben ismert Magyarországon. Születésének
féltüszéves évfordulója (1478. február 7.)
pedig jó alkalom arra, hogy némileg ismer-
tethessük Utópia c. művét is.

Morus gazdag kereskedők leszármazottja
volt, de már apja jogi pályára lépett — Tho-
mas is ügyvédként került be a parlamentbe.
1499-ben szoros és termékeny barátságot kö-
tött Rotterdami Erasmusszal, a kor másik
nagyírú humanistájával. Erasmus éppen
Morus házában írta meg a világirodalom
egyik legszellemebbé szatirikus korrajzát, A
balgaság dicsérete címmel (1508). E műnek
mintegy kiegészítése, pozitív párja Morus
munkája. Elmondhatjuk, hogy ebben a két
könyveskékben majdnem rendszerezetten
benne van a humanista társadalomszemlélet
minden érnyé (és persze természetesen kor-
látja is).

Am hogyan is jelölhetjük ki a humanisták
ideológiai-történeti helyét? A humanisták a
korai (elsősorban kereskedelmi) polgárság
legjellegzetesebb eszmei képviselői, akik in-
kább az irodalom, a filológia, a nyelvészet,
valamint az etika és pedagógia (tehát az
emberrel közvetlenül kapcsolatos tudomá-
nyok) területén fejtették ki tevékenységüket.
A humanizmus a reneszánsz szellemi felépi-
ményéhez tartozott, de olyan országokban is
kialakulhatott, ahol egyébként nem mutat-
ható ki dominánsan a reneszánsz, mint tár-
sadalmi-gazdasági-kulturális összletyamat
(pl. Magyarországon). Bár a humanisták je-
lentősége igen nagy, szerepük egészében vé-
ve mégis átmeneti. Nem tudtak ugyanis tel-
jesen elszakadni a középkortól, a kozmopolita
(bár megtisztítandó!) katolicizmust ér-
kesebbnek tartották a nemzeti egyházakat
eredményező reformációnál (lásd Erasmus-
nak Lutherrel és Morusnak az alakuló angli-
kizmussal való összeütközését).

Morus a király 1515 öszén diplomáciai
megbízattal Antwerpenbe küldte. Itt írta
meg az Utópia második részét, ahol a képze-
letbeli állam leírását olvashatjuk. Utópia
Sehol-szigetén van, valahol az Egyenlítőn is
túl. Társadalmanak két meghatározó alapvo-
nása van: mindenki dolgozik, és nem létezik
a magántulajdon. Kommunizmus elveivel
vezetik ezeket; mint ahogy az az elképzelés is,
hogy a sehol-szigetiek szükségletei szerint
részesednek a közös raktarakban felhalmo-
zott javakból: „Idefordul bármelyik család-
fő mindazért, amikre neki és övéinek szük-
ségre van, és megkapja minden fizetés vagy
ellenszolgáltatás nélkül.” Az általános mun-
kakötelezettség elve lehetővé teszi a hatóság
munkaidőt (a munka alól való mentesítés
jogával a vezetők sem élnek). Nyolc órát
szánnak alvásra, a megmaradt időt pedig
elsősorban a művelődés tölti ki: „minden
rendű és rangú férfi és nő nagy tömegekben
öszönül az előadásra, ki-ki arra, amelyikre
kedve tartja”. A művelődés-önművelődés
Utópia államában nem magánügy, hanem
alapvetően közügy: „A hatóságok nem kí-
válnak fölösleges munkát végeztetni a pol-
gárokkal akarattal ellenére, mivel az állam
alkotmányát az tekinteti első céljának, hogy a
közszükségletek ellátása után a polgár ok mi-
nél több időt vonhassanak el a test szolgálá-
tától a lélek szabad kiművelésére.” A magas
fokú műveltség részben a demokratizmus
segíti, részben hasznos találmányokat er-
edményez: a sehol-szigetiek felismerték a ter-
vezésközlődés, a munkaszervezés, a születés-
szabályozás jelentőségét, feltalálták a csirke-
keltező telet, a meteorológiai előrejelzés
stb. Morusra és a humanistákra jellemző ér-
dekesség, hogy magas kultúrájuk főleg az
ókori eredmények átvételének hatására ala-
kult ki.

Busófarsang

Vasárnap ismét megelevenedett a
busóvilág Mohácson. A több nem-
zetiségű, népszokásait híven őrző,
ápoló Duna-parti város farsangi
mulatsága évek óta idegenforgal-
mi látványosság, most is ezrével
jötték az ország minden tájáról s a
szomszédos Jugoszláviából is.

A télüzo—tavaszváró farsangi
ünnep reggeltől éjszakáig gazdag
programot kínált. Újdonság volt a
népművészeti vásár, ahol kórsós,
bocskoros, álarctaragó és képfestő
népművészek kínálták portékáikat.
Ugyancsak első alkalommal ren-
dezték meg a délszláv népi zeneka-
rok országos találkozóját.

A nap fénypontja ezúttal is a
farsangolók délutáni színpompás
felvonulása, zenés-táncos játéka
volt. Hőmpölygő tömeg között vo-
nultak az ijeszítő álarcot, subát vi-
selő, kereplőkkel, kolompokkal lár-
mázó busók, néptáncosok, végül
pedig a cifra jankelék, a jelmezes
gyermek, ifjak hada. (MTI)

DURKÓ-MŰ BEMUTATÓJA

Vasárnap a Zeneakadémián a
Magyar Rádió és Televízió szimfo-
nikus zenekarának matinéhang-
versenyén — Erich Greenberg he-
gedűművész közreműködésével —
hazánkban először csendült fel
Durkó Zsolt *Turner-illusztrációk*
címmű kompozíciója.

A mű, amelyet Durkó az évente
mindössze egyetlen darabot ren-
dezőt komponált, 1976 októberében
az angliai Leeds város fesztivál-
ján hangzott el először. Címe egy-
részt az ősbemutató színhelyére
utal: arra a városra, amely Turner-
nek, a múlt század nagy angol fest-
őjének egykor otthont adott.

A vasárnapi bemutató hegedű-
szólamát ugyanaz az Erich Green-
berg játszotta, aki az ősbemutatón
a leeds-i fesztivál zenekarával együtt
szólaltatta meg a művet. A zene-
akadémiai bemutatón a Magyar
Rádió és Televízió szimfonikus ze-
nekarát Lehel György vezényelte.
(MTI)

Uzonyi Pál:
CSIKÓFEJ
(Fafaragás)

Szövetkezeti közművelődési programok

A hajdú-bihari AFÉSZ-ek
közművelődési előadói elké-
szítették 1978. évi kulturális
programjukat. A kidolgozott
dokumentumok sok érdekes
elképzelést tartalmaznak.

A berettyóújfalui AFÉSZ-
ben minden évben megszer-
vezik a dolgozók szakmunk-
készképző iskoláját. Ebben az
oktatási formában fiatal s
idős egyaránt bekapcsolód-
hat. A szövetkezet keretében
boltvezetői iskola is műkö-
dik, ahol szintén sok egység-
vezető tanul. Politikai isko-
lában s felsőfokú intézmé-
nyekben is közel 100-an ké-
pezik magukat.

A szórakoztató rendezvé-
nyek közül elsősorban az
operettelőadások, a könnyű-
zenei és nótatest, a mozi-
előadások látogatottak.
Könyvtárba kevesen járnak,
viszont a vásárolt könyvek
mennyisége igen magas.

A szövetkezetnél az idén
az eddiginél is több gondot
fordítanak a munkát köny-
nyító szakkönyvek terjeszté-
sére, filmklubok létesítésé-
re, rendszeres könyvtár- és
múzeumlátogatásokra, az if-
júsági klubok programjának
széles körű ismertetésére, az
1978. évi forradalmi ifjúsági
napok színvonalas előkészíté-
sére, politikai és vitakörök
rendezésére, kiállítások tar-
tására s a szocialista brigá-
dok országjáró túrának ki-
szélesítésére.

Szerepel a programban az
is, hogy az idén áprilisban
megtartásra kerülő bihari
napok keretében Berettyóúj-
faluban népzenei bemutató-
kat, néprajzi vetélkedőket,
vers- és prózamondó ver-
senyt tartanak. Szintén az
idén a szövetkezet dolgozó
közös látogatást tesznek a
Bessenyei-házban, a nagyke-
reki Bocskai-várban, a bi-
harugrai Szabó Pál-ermé-
házban stb. A szegedi sza-
badtéri napok színházi be-
mutatóin is ott lesznek a be-
rettyóújfaluiak.

A püspökádányi AFÉSZ
dolgozói csatlakoznak a hely-
történeti gyűjtő munkához, s
az idén is részt vesznek a
Vándor Sándor kórussem-
lén.

KÖNYVSZEMLE:

Az ősi magyar hitvilág

A Gondolat Kiadónak van egy „csöndes” sorozata: A
magyar néprajz klasszikusai. Azért írom, hogy „csöndes”,
mert a viszonylag magas példányszám — 10—20 ezer — el-
lenére is, inkább szakemberek forgatják vagy olyanok, akik-
nek a szakmája, hivatása megkívánja a tájékozódást a nép-
rajztudományban. A tapasztalat azt mutatja, hogy nem ke-
vesen „lexikális műként” is beszerzik e köteteket; nem ol-
vasásra, csak a lehetőséget teremtve meg, hogy szükség
esetén kézikönyvként leemelhessék a polcra, ha egy-egy
néprajzi kérdéssel akarnak foglalkozni.

Az etnikum- kutatás kezdetei

Az utóbbi időben két igen
átgondoltan szerkesztett kö-
tet jelent meg a sorozatban.
Az egyik Zsigmond Gábor
válogatásában és előszavával
Az ősi társadalom magyar
kutatói címen került forgal-
omba; a másikat Diószegi
Vilmos gondozta és Az ősi
magyar hitvilág a címe.
Mindkét kötet közread olyan
tanulmányokat is, amelyek
csak részben állják ki a
szakkritika elemzését. Ennek
ellenére aki történetiségében
akarja kutatni, tisztázni az
őstársadalom vagy a magyar
hitvilág problémáit, csak úgy
ismerheti meg igazán a problé-
mákat, ha fölmeri a fejlő-
dést, a szakaszokat, elemzi
mindazokat a részeredme-
nyeket is, amelyek mai ismer-
eteinkhez — mely még kor-
rantsam a szintézis — elve-
zettek.

Az etnológia, az egyetemes
összehasonlító néprajz igen
fiatal tudományág. Alig-alig
több százévesnél. A világhí-
re szert tett megalapítói és
művelői között — Morgan,
Taylor és mások mellett —
kitaláló magyar tudósokat is
találunk, akik nem néprajz-
tudósoknak indultak ugyan,
de a hazai társadalmi visz-
onyokat vizsgálva eljutottak a
nagyobb összefüggések fel-
ismeréséig. Mindegyikük el-
fogadta azt a tudományos
igazságot, hogy minden nép
nagyjából a fejlődésnek
ugyanazt az útját járta meg.

Az összehasonlító néprajz
így olyan kérdésre is választ
adhat, ami megválaszolatlan-
ul maradna, ha az összeha-
sonlításra nem kerülne sor,
hogy a jelenségeket csak elszí-
getelten vizsgáljuk.

Nagy lépést jelentett a ha-
zai összehasonlító néprajz-
tudományban Hunfalvy Pál-
nak a múlt század ötvenes
éveiben kidolgozott etnikum-
kutatói koncepciója, amely-
nek az a lényege, hogy a ma-
gyarság is óhatatlanul át-
ment a társadalom keletke-
zésének és fejlődésének egye-
temes érvényű stádiumain.
Hunfalvy elmélete mind-
máig érvényesnek tekinthető.
Beöthy Leó már tovább-
lépett, és az egyes társadal-
mak és osztályok közötti vi-
szonyokat elemzte.

Lánczy Gyula a faluközös-
ségek létrejöttét vizsgálva
sok, máig érvényes következté-
sre jut, míg Tagányi Károly
rövid dolgozatában fi-
gyelemreméltó evolucionista
szempontokat érvényesítve
foglalkozik a magyarországi
földközösség történetével.
Külön figyelmet érdemelnek
Somló Bódognak az óskor
gazdaságtörténetét elemző
tanulmányai, amelyek pro-
gresszív elméleti-filozófiai
megközelítésük miatt mind-
máig nem kevés tanulsággal
olvashatók.

A samanizmus kutatása

Mi indokolja a négy szerző
dolgozatainak kései közre-
adását. Egyetérthetünk Zsig-
mond Gáborral, aki bevezető
tanulmányában azt írja, hogy
e dolgozatok mindmáig je-
lentősnek tekinthetők. „Egy-
részt az evolucionizmus mint
tudományos irány és mint
eszmerendszer — minden jo-
gos kritika ellenére — nem
vesztett elméleti és módszer-
tani jelentőségéből.” Nem
mellékes — különösen Som-
ló Bódog funkcionális etno-
lógiai szemléletén mérhető ez
le —, hogy a kutatások erő-
sen kötődtek a haladó poli-
tikai mozgalmakhoz, de még
a munkásmozgalomhoz is. A
szakember Zsigmond Gábor
megítélése szerint a magyar
etnológusok „maradandót”
alkottak, méltó helyet vívtak
ki maguknak a nemzetközi
tudományos világban. Persze
azért is szükséges volt köz-
readni munkásságukat, hogy
ne csak idézetek formájában
kerengjen egy-egy megállá-
pításuk szájáról szájra, hanem
elméleti módszereiket viz-
sgálhassák, s tanulmányoz-
hassák a mai érdeklődők, el-
fogadva mindazt, amit az idő
tudományos igazságnak ítelt.
Ugyanilyen szempontok
miatt kell örülnünk Az ősi
magyar hitvilág című váloga-
tás közreadásának. Igaz, itt
még nagyobb az ingoványos
terület, mert a népek ősi hit-
világa bármilyen sok valós
vagy látszólagos párhuzamot
is mutat, a differenciáltság

sokkal nyilvánvalóbb mint a
társadalmak anyagi fejlődé-
sében. A tudományos vizsgá-
lásnak azonban itt is elen-
gedhetetlen feltétele, hogy
tekintettel legyen a rokon
népek vagy azonos körülmé-
nyek között élő közösségek
hitvilágára, s azok kialakulá-
sára.

Dolgozatai sorsáról (és ha
a tudománnyal kapcsolatban
szabad e kifejezést használni,
„hasznáról”) pedig csak
annyit, hogy Ipolyi Arnold-
nak Magyar mitológiájáról
Ortutay Gyula állapította
meg, hogy „Ma látjuk csak,
mennyi hálaival tartozunk
neki, s féltettel, támadott
művében milyen gazdagsá-
got, ma sem megközelített
teljességű gyűjteményt ha-
gyott nemzetre.” Munkája,
mint elemző néprajzi mű,
messze megelőzte korát, talán
ezért sem értették meg.

Cornides Dániel latin nyelv-
ven írt munkája volt az első
magyar mitológiai mű. Az
Értekezés a régi magyarok
vallásáról című dolgozatában
persza analógiákra építve
közelíti a magyar hitvilághoz.
Horváth János már fűnnyor
eredetűnkét is kutatva, és
nem tévesztve szem elől urá-
li rokonságunkat sem, tereli
a vizsgálódást a helyes irány-
ba. Kállay Ferenc — A po-
gány magyarok vallása című
művében — egyértelműen
megállapítja, hogy a kereszt-
tényesség előtti hitvilágunk a
sámánizmus volt. Mitoló-
giánk rekonstrukciója így
csak uráli rokoneink nép-
sámlóinak tanulmányozásával
történhet meg.

Szellemi kultúránk összefoglalója

Ipolyi Arnold még tovább
lép azzal, hogy más, a ma-
gyarokkal kapcsolatban tartó,
de tőlük távol élő népek ősi
hitvilágát is tanulmányozza,
és így sikerült tovább épí-
tenie, teljesebbé tennie az ősi
magyar hitvilágról való is-
mereteinket. „Vaskos könyv
nem pogány világnézetünk
kódexe — írja róla Diószegi
Vilmos —, hanem szellemi
kultúránk első elemző össze-
foglalása, amelynek moder-
nebb változatával a magyar
néprajz még napjainkban is
adós.” Csengery Antal épp
Ipolyi munkásságát elemzve
(és bírálva is) végleg kijelöl-
te a honfoglaló magyarok
hitvilága kutatásának útját.
Kálmány Lajos néhány
munkájából is szemelvények
kerültek a kötetbe. A „leg-
szerencésebb kezű gyűjtő”
főleg abban volt úttörő, hogy
a személyiség folklórbeli sze-
repét kimutatta, helyesen ér-
tékelte egyén és közösség
egymásra hatását.

Érdekes, hogy Kandra Ka-
bos munkássága inkább visz-
szaesést, mint fejlődést je-
lent az elődökhöz, de főként
Ipolyihoz és Csengeryhez ké-
pest. Romantikus szemlélete
főképpen kerekedett a tudomá-
nyos elemző módszernek.
Ezért nem tekinthető hala-
dásnak az ő munkássága. Az
a hatalmas anyag azonban,
amit összegyűjtött és feldol-
gozott, érdekesítő olvas-
mány, ha nem fogadjuk el
együttal tudományos igaz-
ságnak is.

Az ősi magyar hitvilág ér-
dekes tárháza a mostani kö-
tet, s azt vigye el a Manó, ősi
hitvilágunk „alvilági istene”,
aki a könyv olvasása közben
elunja magát...

— teles —

Az úttest nem versenypálya

Január 22-én délben mások testi épségét veszélyeztető módon vezette gépkocsiját Debrecenben a ZF 32-38-as forgalmi rendszámú személygépkocsi tulajdonosa. A Landler Jenő utcáról úgy fordult a Tanács utcára, hogy egy autoversenyzőnek is dicséretére válna, de csak a versenypályán.

Az ismeretlen gépkocsivezető magatartásával megbotránkoztatva a buszmegállóban várakozókat és a virág-

bolt vezetőjét, mikor a járókelők jóindulatú figyelmeztetésére hirtelen fékezett, „repülőrajttal” visszatolatott, majd modortalan megjegyzése után pillanatok alatt eltűnt.

Úgy látszik, a gépkocsivezető túl fiatal ahhoz, hogy a közúti közlekedésben megfelelő komolysággal részt vegyen. Felelőtlensége nemcsak anyagi kárt okozott volna, hanem személyi sérülést is.

Hetvenkét órán belül kicserélik?

Debrecenben, a Hatvan utcai műszaki boltban fűdőszoba-felszerelést vásároltam január 5-én — kezdilevelét Rajnoha József józsa lakos. — A termék felrakodásánál én is ott voltam, s hazaszállítás után vigyázva pakoltuk le a több mint két és fél ezer forint értékű árut. Január 14-én akartuk beszerezni a kádat, azonban észrevettük, hogy megrepedt. Még aznap Debrecenbe utaztam, hogy reklamáljak, de a boltot zárva találtam. Másnap tudtam az üzletvezetővel beszélni, aki elmondta, csak akkor cserélte volna ki az árut, ha 72 órán belül észreveszem a hibát. Így viszont lehetséges, hogy mi ej-

tettük el a kádat. Ennek ellenkezőjéről nem tudtam meggyőzni.

Közöltem a vezetővel még azt is, hogy szerintem a termék osztályozása sem felel meg a számlázott árnak. Ezek után megígérte, hogy szakembert küld, aki megállapítja, hogy a termék gyári hibás-e vagy sem. Január 20-án ismét én mentem be a boltba — hiszen az ígért teljesítetlen maradt —, de háromnegyed óras várakozás után sem tudtam a boltvezetővel beszélni, pedig az üzletben tartózkodott.

Igy az első osztályú kádat nem tudom használni, s azt sem tudom, hogyan orvosolható sérelmem.

Bliccelők „becsülete”

Január 24-én este háromnegyed hatkor fiatal fiúk szálltak fel a villamosra a Hunyadi utcánál. A Béke újánál szálltak le, de jegyük még akkor is sérletlen volt. Számukra talán „szórakoztató játék volt”, hogy a lyu-

asztó gépbe tették a jegyüket, de nem lyukasították ki, az utasokat azonban viselkedésük felháborította. Ezek a fiatalok nemcsak a viteldíjat játszották el, hanem a becsületüket is.

Az intézkedés elmaradt

Debrecenben, a Hajnal utca páros oldalán levő járda száz méter hosszú szakasza jég és víz alatt áll — írja levelében Vincze Lajos. — Az elmúlt évben a park melletti sávot gyöngykviccsal feltöltötték, így ez a rész magasabban fekszik, mint a járda. Ezért lepi el a járdát a víz, a hólé. Az ott közlekedők

kénytelenek a parkban járni, ha nem akarnak a fagyot, síkos útszakaszon el-esni.

Az elmúlt évben már megjelent egy cikk a Hajnal utcai közlekedéssel kapcsolatban, de válasz és megoldás az illetékesektől nem érkezett. Jó lenne, ha mielőbb megszüntetnék ezen a részen a hibákat.

Köszönet helyett

Pénzeszsákot talált a Gelka egyik dolgozója 1977. november 15-én Debrecenben, a Petőfi téren. Először rossz papírszáknak vélte, de ahogy közelebb ért a kocsijával, látta, a zsák a Posta tulajdona. A plombázott zsákot ezért a 2-es számú postahi-

vatalba vitte. Elismervény ellenében jogos tulajdonosánál hagyta a zsákot.

A megtaláló nevét felírták, de sajnos a posta a legegyszerűbb dologról megfeledkezett. Nem jutalmat várt a megtaláló, csak egy köszönő levelet.

Telefonon megkérdeztük

Mikor tér vissza a 30-as busz a régi vonalára?

A Debreceni Kandia utcai, valamint a Klaipea utcai lakótelep lakói — akik a Vágóhid utcai és környéki ipari és nagykereskedelmi negyedik negyedik — régen várják, hogy a 30-as busz visszatérjen a régi vonalára. Imárik több mint egy esztendője nagyon körülményes így a közlekedésük. Kérjük, tudják meg az illetékesektől, mikor remélhetjük, hogy megszabadulunk a hosszú gyaloglástól.

nyos Kutatóintézetet. Az általuk végzett felmérések alapján a 30-as vonal napi utasforgalma mintegy 16 ezer fő, ami a város hivatásforgalmának 14,1 százalékát vonzza. A Vágóhid utcára irányuló forgalom vonzási kapcsolatait vizsgálva a legtöbb utast sorrendben a MÁV-állomásról, a Dobozi lakótelepről, a Vénkertből és a Szabadságtelepről kell szállítani.

A felmérések igazolják elvárásainkat, melyek szerint a legmegfelelőbb belső végállomás a MÁV-állomás. Így biztosítható a 30-as járatok gócponti irányítása, a kocsik gyors átcsoportosítása, valamint a járatok ellenőrzése és a menetrend megtartása.

A Béke útja átadása csak hiánypótlásokkal történt meg, ezért a városi tanács építési és közlekedési osztályával való egyeztetés alapján a buszforgalmat még nem lehet visszaállítani. A hiánypótlások elvégzése a tél elmúltával várható. Addig eldöntik a lakosság többségét kedvezően érintő új vonalhálózati rendszer bevezetését.

A Consum Mokka ára

Egyik vidéki levélírónk a napokban 20 dekás Consum Mokka kávé vásárolt, melynek ára a csomag tanúsága szerint 27 forint. A boltban viszont 54 forint 50 fillért kértek az áruért. Véleménye szerint túl magas árat fizettek vele.

A boltban viszont nem tévedtek, levélírónk a megfelelő árat fizette a kávéért.

Az történt ugyanis, hogy a Consum Mokka ára (a 20 dekásé) az 1977-es áraknak megfelelően 35 forint 40 fillér. A csomagon a korábbi árat tüntették fel. Az idén életbe lépett árváltozások szerint a jelenlegi ár 54 forint 50 fillér. A csomagon az új ár nem szerepel, s a kereskedelem sem tudta minden egyes csomagot „átárazni”.

Ismét a megsüllyedt járdákról

Imárik „örökzöld” téma Debrecenben a megsüllyedt járdákról írni.

Sajnos. Idestova két évtizede, minden évben kétszer-háromszor meg kell ismételnem e hasábkon a figyelmeztetést: a megsüllyedt járdák sok bosszúságot okoznak a gyalogosoknak, még több kárt az épületek állagának. S ismét csak azt kell leírnom, hogy sajnós. Ugyanis úgy látszik, a figyelmeztetéseknek semmi fogantatja sincs. Évről évre visszatérő jelenség, hogy a járdák felbontása és szakaszról helyreállítása vagy újabb járdaszakaszok megsüllyedése miatt továbbra is fennáll a bosszúság és az anyagi kár.

az Árpád téren a 24—25. számú házak előtt a járda, és úgy javították ki, hogy a megsüllyedt alapzatra „húzták” rá az aszfaltot. Azóta sem tud ott senki száraz lábbal átmenni esős időben vagy olvadáskor. Mindenkit az útestre kényszerít a járdán álló mély víztócsa. A Gáborjáni Szabó utca 1. számú ház tűzfalánál évek óta süllyedt a betonlapokból készült járda. Senki sem javítja. Száraz lábbal átmenni ott sem lehet. Ráadásul mindkét helyen áznak a házak alapjai is.

Illő lenne végre érvényt szerezni annak a tanácsai rendelkezésnek, amely előírja, hogy a megsüllyedt járdákat megfelelő módon kell helyreállítani. (ny)

TIGÁZ, DIK vagy valaki más?

Január 14-én elromlott Harl Vilma, debreceni levélírónk lakásában az egyik gázkonvektor. A hibát még aznap jelentette a TIGÁZ-nak, de ott azt a választ kapta, hogy a javítás a Debreceni Ingatlankezelő és -közvetítő Vállalatra tartozik, mivel ők szerelték be a lakásba a konvektort. A lakás különben is a DIK tulajdonában van.

Panaszosunk a DIK-hez fordult, s megvárta, míg január 23-án egy bizottság megvizsgálta a konvektort. Az intézkedés azonban késett. Harl Vilma ismét elment a vállalat, ahol szóban azt a felvilágosítást kapta, hogy a falból kiszakadt konvektort a tulajdonosnak, illetve a bérletnek kell kijavíttatni, mert az belső munka. Maszek közművest is hívathat, vagy menjen a TIGÁZ-hoz.

Nem volt mit tennie, ismét a TIGÁZ-hoz fordult segítségért, hiszen szerette volna, hogy mielőbb meleg legyen a lakásban. A TIGÁZ egyik művezetője a lakásban megvizsgálta a konvektort, és megállapította, a készülék üzemeltetése életveszélyes, de a DIK-nek kell helyrehozni.

Az úgy jelenleg itt tart, senki sincs, aki elvégezné a javítást. Mi kétségbe vonjuk azt, hogy maszek építőmunkás helyrehozza a hibát, ezt a szigorú gáztörvény nem engedi. A bejelentés óta lassan eltelt egy hónap, s a rossz konvektor még mindig javítóokra vár. Panaszosunkat küldözgetik egyik helyről a másikra, hiszen a labdát a másiknak dobja. Ezek után nagyon szeretnénk, ha valamelyik vállalat kötelességének tekintené — és nem hivatkozna különféle paragrafusokra — a konvektor javítását.

„A fennálló rendelkezések alapján a TŰZEP-telepek a fűrészt tűzfalt mázsánként 52,90 forintért árusíthatják, a hasáb tűzfalt pedig 48,40 forintért. A mázsánkénti 4,50 forintos különbözetről senki sem vállalja a fűrészelést. Jelenleg 10 forintért fűrészelik mázsánként a fát.

Szövetkezetünknek nincs fűrésze, s nem vállalhatjuk mázsánként az 5,50 forintos veszteséget, ugyanis az árrés 6,70 forint. A rendelet nem ad lehetőséget, hogy külön számoljuk fel a tényleges fűrészelési díjat. Ezért nem tudjuk vállalni a fűrészelést. Vitán felül áll, hogy jobb volna a vevőknek, ha mi fűrészelhetnénk fel az egész mennyiséget, és akkor kevesebb lenne a költség. Hiszen egy tételben, egy helyen (nem kellene külön-külön a házakhoz menni) olcsóbban fűrészelhetnénk tíz forintnál. Ehhez azonban a rendelt módosítása szükséges.

Polgáron jelenleg hat vándorfűrészesnek adtak ki engedélyt. A tanács véleménye szerint ez a szám kielégítő. Feltehető azonban, hogy két-három mázsa fa fűrészelésért nem szívesen mennek el gépükkel a vándorfűrészesek. Ebből erednek a tudósításban szereplő problémák.

Mi is, és más TŰZEP-teleppel rendelkezők is már több esetben felvetettük a problémát, kérve, hogy a lakosság érdekében a fűrészt tűzfalt árat módosítsák annyiban, hogy a fűrészelés önköltségét fedezze. Sajnos eddig nincs változás.”

...
A cikkre Balogh Sándor, a debreceni Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet igazgatósági elnöke válaszolt.

„Szövetkezetünk megkezdte egy 360 négyzetméter alapterületű kis ABC-áruház építését, melyet várhatóan a negyedik negyedévben adunk át, a Laktanya és a Damjanich utcák sarkán. Bár ez nem a cikkben szereplő területen helyezkedik el, de a környék lakosságának ellátását is fogja szolgálni.”

...
A Hajdú-bihari Napló január 31-i számában **Lettározott az autósbolt** címmel megjelent cikkünkben többek között leírtuk, hogy a bolt nyitása azért húzódtott el, mert a nagy árukészlet átvétele sok időbe került. Hátráltatta még az üzlet megnyitását, hogy a kivitelező, a KEVIEP egy hónappal a határidő után végezte el a munkát.

A cikkre válaszolt a Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat vezetője. Közölte, hogy nem a KEVIEP, hanem a KEMÉV, a Kelet-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalat volt a kivitelező. Ők fejezték be a munkát egy hónappal a határidő után.

Lapunk a téves tájékoztatást a Budapesti Autó- és Alkatrész-kereskedelmi Vállalattól kapta. Az elírásért szíves elnézésüket kérjük.

(Ny. T.)

„Megoldottuk a varrógépek garanciális javítását”

A Hajdú-bihari Napló december 20-i számában megjelent „Kölcsönösen elnyitott” című cikkre már válaszolt a Debreceni Villamosipari Szövetkezet elnöke. Akkor közölték, hogy igyekeznek megoldani a varrógépek garanciális javítása miatt adódó panaszokat.

Ezúttal Bodnár Ferenc, a Debreceni Motor-szerelő, Műszerész és Általános Lakatosipari Szövetkezet elnöke a következő kiegészítő megjegyzést küldte el:

„Mindenekelőtt elmondjuk, hogy a panasztevőknek a szállítással kapcsolatban igaz van. A kivitelezés azonban nem olyan egyszerű. Ugyanis az ügyfél bejelentésével egyidejűleg egyeztetni kell az időpontot, hogy — természetesen munkaidőn belül — a tulajdonos mikor legyen otthon. A helyszínre történő kiszálláskor kell tisztázni, hogy a gép helyszínen javítható-e, továbbá, hogy a meghibásodás a garanciális javítás keretén belül helyreállítható-e. Ha a varrógépet a helyszínen nem tudják megcsinálni, és a munka a garanciális javítás során nem végezhető, akkor a gépet beszállítjuk, s ezt a költséget a RAMOVILL mint garanciavisszafizető fizeti. Ha a gép a lakásban javítható, a garanciális munkáért szintén a RAMOVILL fizeti a költségeket. A harmadik eset, mikor a gép javítása garanciális nem végezhető (ezeket az eseteket a jótállási jegy felsorolja), helyszíni munka esetén a kiszállási költséget és a javítási összeget a helyszínen készpénzzel kell fizetni. Elszállításkor a

ténylegesen felmerült költséget a tulajdonosnak kell fizetnie.

Meg kell jegyezni: „a profil kényszerátvétel” illetően a kényszer sem a cikkben történt megfogalmazásban, sem a valóságban nem helytálló. Szövetkezetünk a profil átvételét saját elhatározásából kezdeményezte a Finommechanikai Vállalatnál. Sajnos a varrógépek javításának átvétele jelenleg is tartalmaz kisebb buktatókat. Ez történt a cikkben leírt panasz esetében is. A gondokat azóta megoldottuk. A történetekről utólag is elnézést kérünk. Egy tényt azonban feltétlenül hangsúlyozni kell, szövetkezetünk fő célja a szolgáltatások mennyiségi és minőségi növelése a lakosság érdekében.”

Megjegyezzük: örömdetes, hogy a szövetkezet december 20-a után az elnök írása szerint megnyugtató módon rendezte a varrógépek garanciális javítását. Egy dolog azonban vitatható, éspedig az, amire az eredeti cikk utalt: kényszerből vette át a szövetkezet a profilt, vagy sem. A cikk írója éppen a szövetkezet elnökével beszélt telefonon e témáról az anyag megjelenése előtt tízenként nappal. Az elnök jelentette ki, hogy rákényszerítettünk az átvételre, s ehhez sem elegendő szakemberrel, sem megfelelő szállítási kapacitással a szövetkezet nem rendelkezik. Másként a „kényszer” kitétel nem is szerepelt volna a cikkben. Akkor lehet, hogy úgy volt — ne vitassuk. Lenyeg, hogy megoldódott a varrógépek garanciális javítása.

Sártenger a Besze János utcán és a vontatási telepen

A múlt hét végén a felvételeinkön látható sártenger fogadta a debreceni Besze János utcán lakókat és a környéken járókat. A más-különbön szépen rendezett többi nagyerdei utcák közül ez az egy van igen elhanyagolt állapotban. Az utca lakói vállalják, hogy társadalmi munkában segítenek a Besze János utca rendezésében, de ehhez az illeté-

sek segítségére is szükségük van. Reméljük, a támogatás ezúttal nem marad el.

Hasonlóan még mindig sártenger övezi a vontatási telep két bérháza közötti utat — amiről már többször említést tettünk lapunkban. A lakosság alig tud közlekedni a lehetetlen állapotok miatt. Gyors és hathatós intézkedésre van szükség, hogy a panaszok végérvényesen megszűnjenek.

VÁLASZ

a Megszűnt egy szolgáltatás, a Fűszerüzlet kellene és a Lettározott az autósbolt című cikkekre

Az Árpád téren a 24—25. számú házak előtt a járda, és úgy javították ki, hogy a megsüllyedt alapzatra „húzták” rá az aszfaltot. Azóta sem tud ott senki száraz lábbal átmenni esős időben vagy olvadáskor. Mindenkit az útestre kényszerít a járdán álló mély víztócsa. A Gáborjáni Szabó utca 1. számú ház tűzfalánál évek óta süllyedt a betonlapokból készült járda. Senki sem javítja. Száraz lábbal átmenni ott sem lehet. Ráadásul mindkét helyen áznak a házak alapjai is.

Illő lenne végre érvényt szerezni annak a tanácsai rendelkezésnek, amely előírja, hogy a megsüllyedt járdákat megfelelő módon kell helyreállítani. (ny)

„A fennálló rendelkezések alapján a TŰZEP-telepek a fűrészt tűzfalt mázsánként 52,90 forintért árusíthatják, a hasáb tűzfalt pedig 48,40 forintért. A mázsánkénti 4,50 forintos különbözetről senki sem vállalja a fűrészelést. Jelenleg 10 forintért fűrészelik mázsánként a fát.

Szövetkezetünknek nincs fűrésze, s nem vállalhatjuk mázsánként az 5,50 forintos veszteséget, ugyanis az árrés 6,70 forint. A rendelet nem ad lehetőséget, hogy külön számoljuk fel a tényleges fűrészelési díjat. Ezért nem tudjuk vállalni a fűrészelést. Vitán felül áll, hogy jobb volna a vevőknek, ha mi fűrészelhetnénk fel az egész mennyiséget, és akkor kevesebb lenne a költség. Hiszen egy tételben, egy helyen (nem kellene külön-külön a házakhoz menni) olcsóbban fűrészelhetnénk tíz forintnál. Ehhez azonban a rendelt módosítása szükséges.

Polgáron jelenleg hat vándorfűrészesnek adtak ki engedélyt. A tanács véleménye szerint ez a szám kielégítő. Feltehető azonban, hogy két-három mázsa fa fűrészelésért nem szívesen mennek el gépükkel a vándorfűrészesek. Ebből erednek a tudósításban szereplő problémák.

Mi is, és más TŰZEP-teleppel rendelkezők is már több esetben felvetettük a problémát, kérve, hogy a lakosság érdekében a fűrészt tűzfalt árat módosítsák annyiban, hogy a fűrészelés önköltségét fedezze. Sajnos eddig nincs változás.”

...
A cikkre Balogh Sándor, a debreceni Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet igazgatósági elnöke válaszolt.

„Szövetkezetünk megkezdte egy 360 négyzetméter alapterületű kis ABC-áruház építését, melyet várhatóan a negyedik negyedévben adunk át, a Laktanya és a Damjanich utcák sarkán. Bár ez nem a cikkben szereplő területen helyezkedik el, de a környék lakosságának ellátását is fogja szolgálni.”

...
A Hajdú-bihari Napló január 31-i számában **Lettározott az autósbolt** címmel megjelent cikkünkben többek között leírtuk, hogy a bolt nyitása azért húzódtott el, mert a nagy árukészlet átvétele sok időbe került. Hátráltatta még az üzlet megnyitását, hogy a kivitelező, a KEVIEP egy hónappal a határidő után végezte el a munkát.

A cikkre válaszolt a Kelet-magyarországi Vízügyi Építő Vállalat vezetője. Közölte, hogy nem a KEVIEP, hanem a KEMÉV, a Kelet-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalat volt a kivitelező. Ők fejezték be a munkát egy hónappal a határidő után.

Lapunk a téves tájékoztatást a Budapesti Autó- és Alkatrész-kereskedelmi Vállalattól kapta. Az elírásért szíves elnézésüket kérjük.

(Ny. T.)

A hun

500

Hála az Egy e angol filmnek, leg: More) neveben ismert Ma félévészredek év pedig jó alkalom tethessük Utópia

Morus gazdag volt, de már apja mas is ügyvédé 1499-ben szoros tótt Rotterdami nagyírhú hum Morus házában egyik legszellem balgaság dicséremintegy kiegész munkája. Elmor könyvecskében benne van a hu minden érenye látja is).

Am hogyan is ideológiai-történet korai (elsősorba legjellegzetesebbébb az irodalom valamilyen az emberrel közve nyok) területén. A humanizmus, ményéhez tartoz kialakulhatott, ható ki dominánsadalmi-gazdasági (pí. Magyarorszá lentősege igen r ve mégis átmen jesen elszakadn ta (bár megtisz kesebbnek tartó eredményező re nak Lutherrel és kanizmussal val

Morust a kir megbízatással A meg az Utópia r letbeli állam Sehol-szigetén v tül. Társadalmá nása van: mind a magántulajdo vek ezek; mint hogy a sehol-sz részesednek a k zott javakból: fő mindazért, a sége van, és me ellenszolgáltatás kakötelezettség munkaidőt (a jogával a veze zónának alvársa elsősorban a r rendű és rangú özőnlük az előa kedve tartja). Utópia allamba alapvetően közü vának fölösleg gárokkal akarát alkotmánya azt közszükségletek nél több időt vó tától a lélek sza fokú műveltség segíti, részben b ményez: a seholi gazdálkodás, a szabályozás jele keltető telepet, stb. Morusra és dekeség, hogy ókori eredmény kult ki.

Busó

Vasárnap ism busóvilág Mohá zetésű, népszó ápoló Duna-par mulatsága évek mi látványosság jöttek az ország szomszédos Jug

A télülő-tá ünnep reggeltől programot kíná népművészeti v bockoros, álarc népművészek k Ugyancsak első rok országos ta

A nap fényp farsangolók de felvonulása, zá volt. Hömpölyg nultak az ijeszt selő, kereplökke mázó busók, r pedig a cifra ja gyermekek, ifja

A humanizmus államának tervezete

500 éve született Morus Tamás

Hála az *Egy ember a halhatatlanságnak* c. angol filmnek, Sir Thomas Morus (eredetileg: More) neve viszonylag széles rétegekben ismert Magyarországon. Születésének félévezredik évfordulója (1478. február 7.) pedig jó alkalom arra, hogy némileg ismerethessük Utópia c. művét is.

Morus gazdag kereskedők leszármazottja volt, de már apja jogi pályára lépett — Thomas is ügyvédként került be a parlamentbe. 1499-ben szoros és termékeny barátságot kötött Rotterdami Erasmusszal, a kor másik nagyírú humanistájával. Erasmus éppen Morus házában írta meg a világhíradalom egyik legszellemebbé szatirikus korrajzát, A balgaság dicsőrete címmel (1508). E műnek mintegy kiegészítése, pozitív párja Morus munkája, Elmondhatjuk, hogy ebben a két könyvecskében majdnem rendszerezetten benne van a humanista társadalomszemlélet minden erőnye (és persze természetesen korlátja is).

Ami hogyan is jelölhetjük ki a humanisták ideológiai-történeti helyét? A humanisták a korai (elsősorban kereskedelmi) polgárság legjellegzetesebb eszmei képviselői, akik inkább az irodalom, a filológia, a nyelvészet, valamint az etika és pedagógia (tehát az emberrel közvetlenül kapcsolatos tudományok) területén fejtették ki tevékenységüket. A humanizmus a reneszánsz szellemi felépítéséhez tartozott, de olyan országokban is kialakulhatott, ahol egyébként nem mutatott ki dominánsan a reneszánsz, mint társadalmi-gazdasági-kulturális összlet (pl. Magyarországon). Bár a humanisták jelentősége igen nagy, szerepük egészében véve mégis átmeneti. Nem tudtak ugyanis teljesen elszakadni a középkortól, a kozmopolita (bár megítélendő) katolicizmust értékesebbnek tartották a nemzeti egyházakat eredményező reformációját (lásd Erasmusnak Lutherrel és Morusnak az alakuló anglikanizmussal való összeütközését).

Morus a király 1515 öszi diplomáciai megbízatással Antwerpenbe küldte. Itt írta meg az Utópia második részét, ahol a képzelhető állam leírását olvashatjuk. Utópia Sehol-szigetén van, valahol az Egyenlítőn is túl. Társadalmának két meghatározó alapvonása van: mindenki dolgozik, és nem létezik a magántulajdon. Kommunisztikus alapelvek ezek; mint ahogy az az elképzelés is, hogy a sehol-szigetiek szükségleteik szerint részesednek a közös raktarakban felhalmozott javakból: „Idefordul bármelyik család fő mindazért, amikre neki és övéinek szüksége van, és megkapja minden fizetség vagy ellenszolgáltatás nélkül.” Az általános munkakötelezettség elve lehetővé teszi a hatóság munkáit (a munka alól való mentesítés jogával a vezetők sem élnek). Nyolc órát szánnak alvásra, a megmaradt időt pedig elsősorban a művelődés tölti ki: „minden rendű és rangú férfi és nő nagy tömegekben önlük az előadásra, ki-ki arra, amelyikre kedve tartja.” A művelődés-önművelődés Utópia államában nem magánügy, hanem alapvetően közügy: „A hatóságok nem kívánják fölösleges munkát végezteni a polgárokkal akaratuk ellenére, mivel az állam alkotmányát az tekinteti első céljának, hogy a közszükségletek ellátása után a polgárok minél több időt vonhassanak el a test szolgáltatásól a lélek szabad kiművelésére.” A magas fokú műveltség részben a demokratizmust segíti, részben hasznos találmányokat eredményez: a sehol-szigetiek felismerték a tervgazdálkodás, a munkaszervezés, a születészabályozás jelentőségét, feltalálták a csirkeketelő telet, a meteorológiai előrejelzést stb. Morusra és a humanistákra jellemző érdekesség, hogy magas kultúrájuk főleg az ókori eredmények átvételének hatására alakult ki.

1516 tavaszán Morus megírta könyvének első részét, ahol a királyság problémájára és a közelmúltbeli angliai társadalmi változásokra helyezve a hangsúlyt, mintegy vezetői az olvasót a „legjobb államról” szóló elbeszélésbe. (Itt jegyezzük meg, hogy Morus úgy állítja be könyvét, mint szolgai leírását annak, amit egy Csupatúz Ráfael nevű, Amerikát megjárt tengerészről hallott!)

Igy az első klasszikus újkori államutópia öntudatlanul, szerkezetével bizonyítja azt a marxista igazságot, hogy az ember még vágyaiban, elképzeléseiben sem szakadhat el teljesen korától, egyéni és társadalmi lététől, egy adott terület és időszak problémáitól. Morus Utópiája a korabeli angol társadalom fordított, delibábos tükrözése a humanista általánosítás erkölcsi magaslatáról; vagy ha úgy tetszik, pozitív kritikája. Ezért orientálnak helyes irányba A. L. Morton Angol Utópia c. könyvének bevezető sorai: „Ez a könyv két sziget — Utópia és Anglia — története. A szigetek történelme párhuzamos vonásokat tükröz, amelyek segítségével egyik a másikkal magyarázható...”

Már a XIV—XV. században megkezdődött az angol posttőpár fellendülése oly módon, hogy a parasztok mezőgazdasági munkájuk mellett bekapcsolódtak a szövés munkafolyamataiba. A XVI. század elejétől a falusi háziipari hálózatot a manufaktúrák kezdték fölvaltani, s ez a folyamat egyre több juhot és egyre több bér munkát igényelt. Az egyre több juh egyre több legelőt (volt paraszti birtokot) nyelt el. A földjükről elűzött vagy pénzzel kielégített parasztközből vagy bér munkások, vagy csavargók lettek (akiket aztán VIII. Henrik és I. Erzsébet törvényekkel igyekezett megfékezni).

Fő vonásaiban így fest az a korszak, amelyet Marx az eredeti tőkefelhalmozás egyik útjának nevez. Míg Marx a kapitalizmus kialakulása, addig Morus a bűnözés növekedése szempontjából figyelt föl erre a folyamatra. Morus a bűnözés okát nem az egyén erkölcselenségében, hanem a juhokban keresi! A későbbi lordkancellár így ír: „a nemes urak és jó néhány apátúr, szent férfiak, nem elégszenek meg avval az évi jövedelemmel és természettel, amit öseiknek jövedelmezt a birtok... mindent parlaggá tesznek legelő céljára, lerombolják a házakat, lerombolják a falvakat, csak a templomot hagyják meg állóllónak a juhok számára”. Más helyen: „Nehéz és borzalmas kivégzésre ítélik a tolvajt, pedig inkább arra kellene ügyelni, hogy valami kenyéret tegyen szert, ne hogy a kegyetlen szükség először lopásra, azután pedig pusztulásba őrüljön.”

A könyv két része több vonatkozásban és szervesen kiegészíti egymást: az első részben fölvetett problémákra a második részben kapunk feleletet. Ha például Angliában a bűnözés oka a pénz, Utópiában az erény alapja a közösségi tulajdon.

Morus könyvéből csak a legfontosabb sorokra irányíthatunk a figyelmet. Ez is elölről azonban annak bizonyítására, hogy Morus nem érthetjük meg az Utópia nélkül, de Morus életének és korának ismerete kevés az Utópia nagyságának helyes felméréséhez. Magának a társadalmi utópiának a problémája (Bacon: Új Atlantis, Campanella: A Napváros, Cabot: Ikáriai utazás, Fénelon: Telemachos utazása stb.) a klasszikus polgári kultúra gazdag elméleti tanulságokkal járó kérdését jelenti, s segít kijelölni egy tipikus társadalomszemlélet kikristályosodásának állomásait. Az Utópia kivételes jelentősége abban van, hogy nemcsak a polgárság (mint jórészt az Új Atlantis), hanem jórészt az egész emberiség számára klasszikus örökség.

Éles Csaba

Szövetkezeti közművelődési programok

A hajdú-bihari AFÉSZ-ek közművelődési előadói elkészítették 1978. évi kulturális programjukat. A kidolgozott dokumentumok sok érdekes elképzelést tartalmaznak.

A berettyóújfalui AFÉSZ-ben minden évben megszervezik a dolgozók szakmunkásképző iskoláját. Ebben az oktatási formában fiatal és idős egyaránt bekapcsolódhat. A szövetkezet keretében boltvezetői iskola is működik, ahol szintén sok egységvezető tanul. Politikai iskolában s felsőfokú intézményekben is közel 100-an képezik magukat.

A szórakoztató rendezvények közül elsősorban az operettelőadások, a könyvü-

zenei és nótastek, a mozi-előadások látogatottak. Könyvtárba kevesen járnak, viszont a vásárolt könyvek mennyisége igen magas. A szövetkezetnél az idén az eddigénél is több gondot fordítanak a munkát könyvnyitók szakkönyvek terjesztésére, filmklubok létesítésére, rendszeres könyvtár- és múzeumlátogatásokra, az ifjúsági klubok programjainak széles körű ismertetésére, az 1978. évi forradalmi ifjúsági napok színvonalas előkészítésére, politikai és vitakörök rendezésére, kiállítások tartására s a szocialista brigádok országjáró túrának ki-
szervezésére.

Szerepel a programban az is, hogy az idén áprilisban megtartásra kerülő bihari napok keretében Berettyóújfaluban népzenei bemutatókat, néprajzi vetélkedőket, vers- és prózamondó versenyt tartanak. Szintén az idén a szövetkezet dolgozó közös látogatást tesznek a Bessenyei-házban, a nagykeri Bocskai-várban, a biharugrai Szabó Pál-émlék-házban stb. A szegedi szabadtéri napok színházi bemutatóin is ott lesznek a berettyóújfaluiak.

A püspökudányi AFÉSZ dolgozó csatlakoznak a helytörténeti gyűjtő munkához, s az idén is részt vesznek a Vándor Sándor kóruszemlén.

sokkal nyilvánvalóbb mint a társadalmak anyagi fejlődésében. A tudományos vizsgálódásnak azonban itt is elengedhetetlen feltétele, hogy tekintettel legyen a rokon népek vagy azonos körülmények között élő közösségek hitvilágára, s azok kialakulására.

Dolgozatiak sorsáról (és ha e tudománnyal kapcsolatban szabad e kifejezést használni, „hasznáról”) pedig csak annyit, hogy Ipolyi Arnoldnak magyar mitológiájáról Ortutay Gyula állapította meg, hogy „Ma látjuk csak, mennyi hálával tartozunk neki, s féltett, támadott művében milyen gazdagságot, ma sem megközelített teljességű gyűjteményt hagyott nemzetére.” Munkája, mint elemző néprajzi mű, messze megelőzte korát, talán ezért sem értették meg. Cornides Dániel latin nyelven írt munkája volt az első magyar mitológiai mű. Az Értekezés a régi magyarok vallásáról című dolgozatában perzsa analógiákra építve közelíti a magyar hitvilághoz. Horváth János már finnugor eredetűnek is kutatva, és nem tévesztve szem elől uráli rokonságunkat sem, tereli a vizsgálódást a helyes irányba. Kállay Ferenc — A pogány magyarok vallása című művében — egyértelműen megállapítja, hogy a kereszténység előtti hitvilágunk a sámánizmus volt. Mitológiai rekonstrukciója így csak uráli rokonnak népszerűnek tanulmányozásával történhet meg.

Szellemi kultúránk összefoglalója

Ipolyi Arnold még tovább lép azzal, hogy más, a magyarokkal kapcsolatot tartó, de tőlük távol élő népek ősi hitvilágát is tanulmányozta, és így sikerült tovább építenie, teljesebbé tennie az ősi magyar hitvilágról való ismereteinket. „Vaskos könyve nem pogány világnézetünk kódexe — írja róla Diószegi Vilmos —, hanem szellemi kultúránk első elemző összefoglalása, amelynek modernebb változatával a magyar néprajz még napjainkban is adós.” Csengery Antal épp Ipolyi munkásságát elemzve (és bírálva is) végleg kijelölte a honfoglaló magyarok hitvilága kutatásának útját.

Kálmány Lajos néhány munkájából is szemelvények kerültek a kötetbe. A „legszerecsesebb kezű gyűjtő” főleg abban volt úttörő, hogy a személyiség folklórbeli szerepét kimutatva, helyesen értékelte egyén és közösség egymásra hatását.

Érdekes, hogy Kandra Kabos munkássága inkább vizsgálta, mint fejlődést jelent az elődökhöz, de főként Ipolyihoz és Csengeryhez képest. Romantikus szemlélete fölibe kerekedett a tudományos elemző módszernek. Ezért nem tekinthető haladásnak az ő munkássága. Az a hatalmas anyag azonban, amit összegyűjtött és feldolgozott, érdekfeszítő olvasmány, ha nem fogadjuk el egyúttal tudományos igazságnak is.

Az ősi magyar hitvilág érdekes tárháza a mostani kötet, s azt vigye el a Manó, ősi hitvilágunk „alvilági istene”, aki a könyv olvasása közben elunja magát...

— teljes —

KÖNYVSZEMLE:

Az ősi magyar hitvilág

A Gondolat Kiadónak van egy „csöndes” sorozata: A magyar néprajz klasszikusai. Azért írom, hogy „csöndes”, mert a viszonylag magas példányszám — 10—20 ezer — ellenére is, inkább szakemberek forgatják vagy olyanok, akiknek a szakmája, hivatása megkívánja a tájékozódást a néprajztudományban. A tapasztalat azt mutatja, hogy nem kevesen „lexikális műként” is beszerzik e köteteket; nem olvasásra, csak a lehetőséget teremtve meg, hogy szükség esetén kézikönyvként leemelhessék a polcról, ha egy-egy néprajzi kérdéssel akarnak foglalkozni.

Az etnikum-kutatás kezdetei

Az utóbbi időben két igen átgondoltan szerkesztett kötet jelent meg a sorozatban. Az egyik Zsigmond Gábor válogatásának és előszavával az ősi társadalom magyar kutatói címen került forgalomba; a másikat Diószegi Vilmos gondozta és Az ősi magyar hitvilág a címe. Mindkét kötet közread olyan tanulmányokat is, amelyek részben állják ki a szakkritika elemzését. Ennek ellenére aki történetiségében akarja kutatni, tisztázni az őstársadalom vagy a magyar hitvilág problémáit, csak úgy ismerheti meg igazán a problémakört, ha fölmeri a fejlődést, a szakaszokat, elemzi mindazokat a részeredményeket is, amelyek mai ismereteinkhez — mely még korántsem a szintézis — elvezettek.

Az etnológia, az egyetemes összehasonlító néprajz igen fiatal tudományág. Alig-alig több százévesnél. A világhírre szert tett megalapítói és művelői között — Morgan, Taylor és mások mellett — kitűnő magyar tudósokat is találunk, akik nem néprajztudósoknak indultak ugyan, de a hazai társadalmi viszonyokat vizsgálva eljutottak a nagyobb összefüggések felismeréséig. Mindegyikük elfogadta azt a tudományos igazságot, hogy minden nép nagyjából a fejlődésnek ugyanazt az útját járta meg.

A samanizmus kutatása

Mi indokolja a négy szerző dolgozatainak kései közreadását. Egyetérthetünk Zsigmond Gáborral, aki bevezető tanulmányában azt írja, hogy e dolgozatok mindmáig jelentősnek tekinthetők. „Egyrészt az evolúcionizmus mint tudományos irány és mint eszmerendszer — minden jogos kritika ellenére — nem vesztett elméleti és módszertani jelentőségéből.” Nem mellékes — különösen Somló Bódog funkcionális etnológiai szemléletén mérhető ez le —, hogy a kutatások erősen kötődtek a haladó politikai mozgalmakhoz, de még a munkásmozgalomhoz is. A szakember Zsigmond Gábor megítélése szerint a magyar etnológusok „maradandót” alkottak, méltó helyet vívtak ki maguknak a nemzetközi tudományos világban. Persze azért is szükséges volt közreadni munkásságukat, hogy ne csak idézetek formájában kerengjen egy-egy megállapításuk szájról szájra, hanem elméleti módszereiket vizsgálhassák, s tanulmányozhassák a mai érdeklődők, elfogadva mindazt, amit az idő tudományos igazságnak ítélt. Ugyanilyen szempontok miatt kell örülnünk az ősi magyar hitvilág című válogatás közreadásának. Igaz, itt még nagyobb az ingoványos terület, mert a népek ősi hitvilága bármilyen sok valós vagy látszólagos párhuzamot is mutat, a differenciáltság

Busófarsang

Vasárnap ismét megelevenedett a busóvilág Mohácscon. A több nemzetiségű, népszokásait híven őrző, ápoló Duna-parti város farsangi mulatsága évek óta idegenforgalmi látványosság, most is ezrével jöttek az ország minden tájáról s a szomszédos Jugoszláviából is.

A télüző—tavaszváró farsangi ünnep reggeltől éjszakáig gazdag programot kínált. Újdonság volt a népművészeti vásár, ahol korsós, bocskoros, álarcfaragó és képfestő népművészek kínálták portékáikat. Ugyancsak első alkalommal rendezték meg a délszláv népi zenekarok országos találkozóját.

A nap fénypontja ezúttal is a farsangolók délutáni színpompás felvonulása, zenés-táncos játéka volt. Hőmpölygő tömeg között vonultak az tjesztő álarcot, subát viselő, kereplőkkel, kolompokkal lár-mázó busók, néptáncosok, végül pedig a cifra jankelék, a jelmezes gyermekek, ifjak hada. (MTI)

DURKÓ-MŰ BEMUTATÓJA

Vasárnap a Zeneakadémián a Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának matinéhangversenyén — Erich Greenberg hegedűművész közreműködésével — hazánkban először csendült fel Durkó Zsolt Turner-illusztrációk című kompozíciója.

A mű, amelyet Durkó az évente mindössze egyetlen darabot rendelő BBC felkérésére két évvel ezelőtt komponált, 1976 októberében az angliai Leeds város fesztiválján hangzott el először. Címe egyrészt az ősbemutató színhelyére utal: arra a városra, amely Turnernek, a múlt század nagy angol festőjének egykor otthont adott.

A vasárnapi bemutató hegedűszólamát ugyanaz az Erich Greenberg játszotta, aki az ősbemutató a leedszi fesztivál zenekarával együtt szólaltatta meg a művet. A zeneakadémiai bemutatón a Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarát Lehel György vezényelte. (MTI)

Uzonyi Pál:
CSIKÓFEJ
(Fafaragás)

A városbajnok DVSC

és a D. Dózsa

TEREMKÉZILABDA NAPLÓ KUPA

Püspökladány és a D. Dózsa II. győzött

Városbajnok: a DVSC és a D. Dózsa

A téli teremkézilabda Napló Kupa és városbajnokság küzdelmei a szombat—vasárnap fordulóval befejeződtek. A világbajnoki helyosztó mérkőzések televízióközvetítése ezúttal is hatással volt a látogatottságra. Az ebben a fordulóban lejátszott 23 mérkőzésen 62 percet állítottak ki játékosokat a bírók, 23 csapatból senkit nem állítottak ki a játékezőtök. Nyolc percet töltöttek a kispadon a D. MEDICOR férfi ifjúsági, hatot a D. Sportiskola I. férfi ifjúsági és a D. Vörös Meteor női felnőtt játékosai, míg 11 együttesből négy-négy percet állítottak ki kézilabdázókat.

A városbajnokságban a papírforga érvényesült. A nőknél a DVSC NB I. B-s együt-

tese vereség nélkül szerezte meg a bajnoki címet, a férfiaknál a D. Dózsa győzött, és még csak pontot sem vesztett. A Napló Kupa-ban a Püspökladányi Zöld Mező TSE nyert a rangadón a Hajdúszoboszlói Bocskai ellen, s ezzel az övé lett a vandordíj. A férfiaknál a D. Dózsa II. pontvesztés nélkül jutott a vándorserleg birtokába. Az ifjúsági csoportjában, a nőknél a D. Sportiskola I., a férfiaknál a D. MEDICOR a győztes.

Egyébként néhány mérkőzés ügyében óvtak, illetve fellebbeztek az eddigiekben hozott határozatok ellen, tehát a táblázatokon még lehetséges változás.

IFJÚSÁGIK.

Nők: Bethlen Szakközépiskola—D. Sportiskola II. 23-3 (12-2), Püspökladányi Gimnázium—Derecske 9-6 (5-3), Bethlen—D. Középtételek 11-9 (6-3), D. MEDICOR—Derecske 8-6 (4-2), D. Sportiskola I.—Püspökladány 13-9 (5-5), D. Kinizsi—D. Sportiskola II. 20-5 (8-2).

A CSOPORT VÉGEREDMÉNYE

1. DS I.	7 6 1 0 73—35 13
2. D. Kinizsi	7 5 2 0 71—39 12
3. D. Középtételek	7 4 1 2 68—43 9
4. Bethlen	7 4 1 2 60—38 9
5. P.-ladány	7 3 0 4 64—49 6
6. D. MEDICOR	7 2 0 5 61—75 4
7. Derecske	7 1 1 5 39—75 3
8. DS II.	7 0 0 7 38—120 0

Férfiak: D. BIOGAL—D. Sportiskola II. 20-9 (12-2), D. MEDICOR—D. Sportiskola I. 13-2 (4-5), Püspökladányi 123. sz. ITSK—D. Sportiskola II. 17-7 (10-4), DMTE—Püspökladány 21-14 (10-6), Építőipari—Gépipari 25-8 (10-3).

A TORNA VÉGEREDMÉNYE

1. D. MEDICOR	7 6 0 1 113—62 12
2. D. SI. I.	7 6 0 1 142—96 12
3. Építőipari	7 5 0 2 109—74 10
4. DMTE	7 4 0 3 92—82 8
5. Gépipari	7 3 0 4 111—111 6
6. D. BIOGAL	7 3 0 4 93—95 6
7. P.-ladány	7 1 0 6 97—127 2
8. D. SI. II.	7 0 0 7 46—156 0

Eredmények.

VÁROSBAJNOKSÁG.

Nők: Nyiregyházi Tanárképző—D. Kinizsi 12-8 (6-5), DVSC—D. MEDICOR 15-7 (7-2).

A CSOPORT VÉGEREDMÉNYE

1. DVSC	4 3 1 0 57—36 7
2. D. Középtételek	4 2 1 1 53—48 5
3. D. Kinizsi	4 1 1 2 45—49 3
4. Ny. Tanárképző	4 1 1 2 39—43 3
5. D. MEDICOR	4 1 0 3 40—58 2
Derecske	4 1 0 3 40—58 2

Férfiak: D. Dózsa—DMTE 25-19 (12-8), Nyírbátor—Hajdúszoboszlói Gázláng 16-16 (9-5), D. MEDICOR—Nyiregyházi Tanárképző 22-19 (9-5).

A BAJNOKSÁG VÉGEREDMÉNYE

1. D. Dózsa	5 5 0 0 124—87 10
2. D. MEDICOR	5 3 1 1 92—87 7
3. DMTE	5 1 2 2 85—86 4
4. Ny. Tanárképző	5 2 0 3 93—102 4
5. Nyírbátor	5 1 1 3 81—105 3
6. Hsz. Gázláng	5 0 2 3 84—92 2

NAPLÓ KUPA.
Nők: Püspökladányi Zöld Mező TSE—Hajdúszoboszlói Bocskai 11-7 (6-4), Bethlen Szakközépiskola—D. BIOGAL 12-6 (6-2), D. Vörös Meteor—Hajdúszoboszlói Bocskai 8-6 (3-2).

A KUPA VÉGEREDMÉNYE

1. P.-ladány	5 3 1 1 64—41 7

FELKÉSZÜLÉS

A hajdú-bihari NB-s labdarúgócsapatok az elmúlt hét végén, vasárnap előkészületi mérkőzéseket játszottak Debrecenben. A DVSC és a DMTE is nagy gólkülönbséggel nyert alacsonyabb osztályban játszó ellenfele ellen.

DVSC—Hajdúszoboszlói Bocskai 5-0 (2-0). Vágóhíd utcai pálya, 700 néző, vezette Csáki. DVSC: Szabó (Kun) — Kiss II., Potyók, Puskás, Halla (Lipók) — Czikora (Menyhárt), Tóth — Timár, Kiss I., Dunai II. (Rác P.), Fodor (Vajda). — H. Bocskai: Szöllösi (Baráth) — Szigeti, Király, Szabó, Kántor (Jenei), Kuki, Siket (Nagy), Ács, Bodonyi, Mezei (Kálmán), Orenstein. Végig mezőnyfőlényben játszott az NB II-es DVSC, és szép gólokkal nyert. Gólszerzők: Kiss I. 2, Dunai II. 2 és Tóth (11-esből). A felvételen: Dunai II. a második gólját szerzi.

DMTE—DASE 7-0 (4-0). DMTE-pálya, 200 néző. DMTE: Magyar G. — Horváth, Csiki, Pistár, Gergely, Magyar Á. (Szabolcsi), Tózsér, Bagi, Tabár, Szabó, Demkó (Vékony). Könnyen nyert a DMTE. Góllíát Szabó 2, Horváth, Gergely, Magyar Á., Tózsér és Vékony szereztek. A fotóriporter Magyar Árpádot a góllövés pillanatában kapta lencsevégére. (Kalmár István felvétele)

A magyar-svéd viadal előtt

TENISZHÉT DEBRECENBEN

Ismeretes már, hogy február 12-én, vasárnap délután bonyolítják le a debreceni városi sportszarnokban a SAAB King Cup döntőjének visszavágóját, a Magyarországi—Svédországi nemzetek közötti válogatott teniszviadalt.

Ebből az alkalomból — a műanyag borítású pályán — teniszhetet rendeznek a sportszarnokban. Debrecen meghívásos egyéni terembajnokságát ma és holnap, kedden és szerdán reggel 8 órától bonyolítják le, tíz női és 14 férfi teniszező részvételével. Szer-

dán este 7 órától lesz a férfi, 8 órától pedig a női egyes döntője. Csütörtökön délelőtt 11 órától bonyolítják le a Hajdú-Bihar—Szabolcs-Szatmár férfi válogatott összecsapatát. Hat egyes és három páros versenyszám összesített eredménye adja a viadal kimenetelét. Hajdú-Bihar válogatottját a DEAC NB I. B-s csapat adja, kiegészítve a berettyóújfalui Mayerrel.

A tenisz hét befejezésekor, pénteken reggel 8 órától Debrecen férfi páros bajnokságát rendezik meg a városi sportszarnokban.

TEHETSÉGGUTATÁS LABDARÚGÁSBAN

A Magyar Rádió, a Magyar Labdarúgó-szövetség és a Képes Sport szerkesztősége — az 1963. augusztus 1. és 1964. július 31. között született fiúk részére — labdarúgó-tehetségkutatót indított. Kérjük az iskolákat és a testnevelőtanárokat, hogy küldjék el azoknak a tehetségesnek ítélt fiataloknak a névsorát (lakcímük — község, város, megye, irányítószám —, születési év és hónap fel-tüntetéseivel), akik kedvet

éreznek ahhoz, hogy ebben az akcióban részt vegyenek. Írják meg, hogy igazolt vagy nem igazolt játékos-e a jelentkező. Természetesen elfogadjuk egyéni jelentkezéseket is, de örömmel veszik azt is, ha teljes csapatok jelentkeznek.

Cím: Magyar Rádió, 1800 Budapest, Bródy Sándor u. 5-7. Kérjük, hogy a névsort február 15-ig küldjék el, s a borítékra írják rá: „Labdarúgó-tehetségkutató akció”.

SOROKBAN

Hétfőn délelőtt és délután idei második közös foglalkozását tartotta a magyar labdarúgó-válogatott keret a Népstadionban, Baróti Lajos szövetségi kapitány irányításával Keszthelyi Mihály, Rákosi Gyula és Száger György foglalkozott három csoportban a játékosokkal.

Január utolsó hetében országos sport munkaértekezletet tartottak Pekingben. A tanácskozáson, amelyen 1400 küldött vett részt, a kínai sport fejlesztését célzó, huszonhárom évre szóló munka-programot hagyták jóvá.

Magyarok is részt vettek Zakopánében, a nemzetközi gyorskorcsolyázó versenyen, amelyet a férfiaknál Za-

vadszki nyert 179,314 pontos új lengyel rekorddal. Takács az ötödik, Kovács a hatodik helyen végzett. A nőknél ugyancsak lengyel siker született: Rys-Ferens 189,375 ponttal győzött. Nagy Zsuzsa 209,165 ponttal az ötödik helyet szerezte meg.

SKOPJE: A Harangozó Vilmos asztalitenisz-émlékverseny férfi egyes döntőjében Juhász 3:1-re győzött Karakesevics ellen. A női döntőben Palatinus ugyancsak 3:1-re nyert Pertucsinn ellen.

CARDIFF: Wales nemzeti asztalitenisz-bajnokságán a férfi egyes döntőben az angol Douglas 3:1 (—19, 20, 10, 1) arányban győzött a kínai Yang Chuan-ning ellen.

Mindkét debreceni sakkcsapat győzött

Vasárnap megkezdődött a küzdelem a sakk OB II-ben. A két debreceni együttes — a D. Spartacus és a DEAC győzelemmel kezdett.

D. Spartacus—Miskolci Spartacus 10,5:3,5. Debrecenben lejátszott bajnoki mérkőzés. A D. Spartacusból Filep, Kovács L., Tóth J., Bíró, Balogh S., Szilágyi, J. Boguszlavszkij, Sztáray és Pál győzött, Halász, Söreghy és Lin-

di döntetlenül végzett, míg Szőke és Garami vereséget szenvedett. DEAC—Bp. MEDICOR 8,5:5,5. Budapestben lejátszott bajnoki találkozó. A DEAC versenyzői közül Csarkó, Forgács, Jánoska, Nagy I., Siklósi és Boda győzött, dr. Kovács Z. dr. Kántor, Kun, Kovács I. és Domokos döntetlent ért el, míg dr. Pálffy, Kámán és Rábai veszített.

Gondok a táblánál (D. Spartacus—M. Spartacus)

Bodó (DMTE) fedettpályás Budapest-bajnok

A fővárosban, az Olimpiai Csarnokban rendezték meg Budapest ifjúsági fedettpályás atletikai bajnokságát. A versenyen vidéki atléták is rajthoz álltak, köztük debreceniek. A férfiak 60 méteres

gátfutásában Bodó Béla, a DMTE atlétája 8,27 másodperces idővel bajnokságot nyert. Klubtársa, Ádám, a 3000 méteres síkfutásban 8:53,4-gyel negyedik helyezést ért el.

Az NSZK a kézilabda-világbajnok

Dániában befejeződtek a férfi kézilabda-világbajnokság küzdelmei. A döntőben az NSZK a második fődíjban nyújtott jobb teljesítményével egygólú győzelmet aratott a Szovjetunió válogatottja ellen, és megszerezte az aranyérmeket.

A 7. helyért: Románia—Svédország 25-17 (13-7). — Az 1. helyért: NSZK—Szovjetunió 20-19 (11-11). Koppenhága, 6000 néző. Ld.: Deckarm 6, illetve Gasszaj 5.

Az 1978. évi világbajnokság végeredménye: 1. NSZK, 2. Szovjetunió, 3. NDK, 4. Dánia, 5. Jugoszlávia, 6. Lengyelország, 7. Románia, 8. Svédország, 9. Magyarország, 10. Spanyolország, 11. Csehszlovákia, 12. Japán.

Totonyeremények

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság tájékoztatása szerint a totó 5. játékhetén nyolc fogadó ért el 13 plusz 1 találatot, nyere-ményük egyenként 160 037 forint, 13 találat 11 totóznak volt: nyere-ménye egyenként 85 143 forint. A 12 találatos szelvények száma 872, nyere-ményük 1236 forint. A 11 840 11 találatosra 91 forintot, a 82 695 10 találatosra egyenként 20 forintot fizetnek.

A telitalálatos szelvény: x,x,x, 1,1,1, 1,x,1, x,2,1,1, x.

A TAURUS ABRONCSGYÁR FELVESZ NŐI ÉS FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT

akik a 18. életévüket betöltötték. Lehetőség van szakmaszerzésre, továbbtanulásra. Vidéki lakosoknak szállást, házas pároknak külön kétágyas szobát adunk.

Jelentkezés esetén bővebb felvilágosítást ad a gyár munkaiügyi főosztálya: 1965 Budapest VIII., Kerepesi út 17., a Keleti pályaudvar mellett. Telefon: 342-385.

